

เขตที่ดินของนิคมทับช้างที่ชาวบ้าน ทั้งที่นิคมเคยวัดที่ จ่ายเงินแล้ว ชาวบ้านเคยทำหนังสือถามหัวหน้านิคมเมื่อราว ๑ เดือนที่แล้ว แต่ก็ยังไม่ได้คำตอบ

กรณี ตำบลสองแพรกชาวบ้านเข้ามาอาศัยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ ๑ ครอบครัวโดยเข้ามาอาศัยในเขตป่าเสื่อมโทรม จน พ.ศ. ๒๕๔๕ เพิ่มขึ้นเป็น ๑๐๐ กว่าครอบครัว ต่อมาเจ้าหน้าที่ได้มาให้ชาวบ้านย้ายออกภายใน ๑ เดือน ชาวบ้านจึงมารวมกลุ่มกัน ชาวบ้าน ตำบลสองแพรกและ ตำบลคลองชะอุ่นจึงไปพบนายอำเภอเมื่อราว ๔ เดือนที่แล้ว ผลคือเจ้าหน้าที่ยอมมาเจรจากับชาวบ้าน โดยบอกว่าจะให้ชาวบ้านแค่ ๔ รายเท่านั้น ชาวบ้านซื้อที่ดินกลับบ้าน แต่อยู่มาไม่ถึง ๓ เดือนเจ้าหน้าที่ป่าไม้ก็ออกหมายจับชาวบ้าน ๑๒๕ ราย ชาวบ้านจึงรวมกลุ่มไปพบผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานีจนมีการระงับการจับกุม ๑๒๕ ราย แต่ไม่รู้ว่าได้ถอนหมายจับหรือยัง ชาวบ้านถามไปก็ไม่ได้รับคำตอบ เร็วๆนี้ชาวบ้านจะไปทวงถามอีก

๑๑.๓ กรณีแหล่งพื้นบ้าน

จำนวนคนเดือดร้อน

ชาวบ้านที่รวมกลุ่มกันในนามของกลุ่มอนุรักษ์ภูมิปัญญา ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถานการณ์

ชาวบ้านต้องการวิจัยให้รัฐเห็นว่าเป็นสิทธิชุมชนอีกอย่างหนึ่งที่เรามี ไม่ได้ต้องการทำเพื่อความร่ำรวย การทำเหตุดำเนินภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ นอกจากนี้สาเหตุยังนำไปใช้ประโยชน์อื่นได้ คือ ทำปุ๋ย ทำสารสกัดชีวภาพ เพราะมีจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ นำไปรักษาโรคพืชได้หลายชนิด เช่น โรคมะละกอใบหงิก

๑๒. จังหวัดตรัง

นำเสนอโดย คุณบุญ แซ่จูง

๑๒.๑ อุทยานแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัดเขตทุ่งเลี้ยงสัตว์ทับที่

จำนวนคนเดือดร้อน

ชาวบ้านเขตเทือกเขาบรรทัด ๖ อำเภอในจังหวัดตรัง , ๒ อำเภอในจังหวัดนครศรีธรรมราช , ๕ อำเภอในจังหวัดพัทลุง

สถานการณ์

เขตเทือกเขาบรรทัดอุดมสมบูรณ์ มีเกาะป่าอาศัยมี มีชุมชนเก่าแก่ ต่อมา พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้ประกาศเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด ชาวบ้านได้ร่วมกันรักษาป่า เช่นช่วงที่มีสัมปทานไม้ชาวบ้านไร่นาได้ตัดคาน ตั้งถ่าน ขุดถนนไม่ให้รถไม้ออก วางเรือใบดักกรรต ไบกรถแล้วเอาไม้ลง จนผู้ใหญ่ถูกยิงเสียชีวิต

พ.ศ. ๒๕๒๕ ทางการกีประกาศเขตอุทยานแห่งชาติเขาปู่เขาเย่า ชาวบ้านคนแรกที่ถูกจับกุมคือผู้ใหญ่แก้วใน พ.ศ. ๒๕๒๕ แต่ตกลงกันได้จึงปล่อยตัว หลังจากนั้นการควบคุมชาวบ้านก็มากขึ้น เช่น เจ้าหน้าที่ใส่ชุดพราง ถือปืนเฮกเค ยิงยุคนจับมั้ง ทำลายข้าวของอาสิน ปักป้ายยึดพื้นที่ชาวบ้านบอกว่า เป็นโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ

ชาวบ้านได้รวมตัวกันครั้งแรกในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยไปชุมนุมที่ว่าการอำเภอทุ่งสง พอชาวบ้านอื่นรู้ว่าชุมนุมก็เข้าร่วมมาก รัฐบาลขณะนั้นโดยอาคม เองฉวนลงมาเจรจา หลังจากนั้นชาวบ้านก็รวมตัวกันต่อเนื่อง โดยได้รวมตัวกันเป็นองค์กรอนุรักษ์เทือกเขาบรรทัดในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ ที่วัดถ้ำพระพุทธร มีสมาชิกประมาณ ๓๐ หมู่บ้าน ใน ๓ อำเภอ ๓ จังหวัด

หลังจากนั้นเครือข่ายชาวบ้านเขาบรรทัดก็ได้ร่วมกับเครือข่ายชาวบ้านจังหวัดชุมพร-สุราษฎร์ธานี และเครือข่ายชาวบ้านเทือกเขาบูโด-สุโขทัย เป็นเครือข่ายป่าชุมชนภาคใต้ และเข้าร่วมกับสมัชชาคนจนเมื่อ พ.ศ. ๒๕... จนได้มติ คณะรัฐมนตรี ๓ เมษายน ออกมา มีการตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยชาวบ้านและราชการ แต่การแก้ปัญหาที่ไม่คืบหน้า เพราะรัฐไม่ได้ตั้งใจที่จะแก้ไข ราชการไม่ยึดมติ คณะรัฐมนตรี ๓ เมษายน ยังจับกุมชาวบ้านล่าสุดที่ ตำบลโพรงจระเข้ อำเภอปานตาขาว จังหวัดตรังเจ้าหน้าที่ก็ไปกดดันชาวบ้านว่าบุกรุกป่า ชาวบ้านจึงชุมนุมอีกเนื่องจากรัฐไม่ได้ใช้กลไกตามมติ คณะรัฐมนตรี

ส่วนปัญหาเขตทุ่งสงวนเลี้ยงสัตว์ที่ชาวบ้านพบมากแถว ตำบลช่อง ตำบลโพรงจระเข้ จังหวัดตรัง

๑๒.๒ ระเบิดหิน

สถานการณ์

นายทุนกำลังสัมปทานภูเขาเพื่อระเบิดหินโดยบริษัท โคมทองศิลา ที่ถ้ำแรด ตำบลปากแจ่ม อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

๑๒.๓ การออกเอกสารสิทธิให้นายทุน

สถานการณ์

ราชการออกเอกสารสิทธิโฉนดให้นายทุนที่เขาหวาง ซึ่งเป็นภูเขาลูกเดียวของตำบลนาเมืองเพชร หลังโรงเรียนห้วยไผ่ดำ นายทุนก็เอารถแบคโฮไปขุดดิน ตัดไม้ ออก เารถ อบจ. ไปขนไม้ อบจ. นายอำเภอ นั่งเฝ้าต้นทาง ชาวนาเมืองเพชรรวมตัวกันมาติดต่อกับกรมฯ ครังยื่นหนังสือกับกรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑๓. ประมงพื้นบ้านภาคใต้

จำนวนคนเดือดร้อน

ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ ๑๓ จังหวัด

สถานการณ์

ปัญหาของชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้คือ

- ๑) อวนรุน อวนลาก ประมงพาณิชย์ เข้ามาในเขต ๓,๐๐๐ เมตร ราชการก็เอื้อให้เขา ชาวบ้านเคยร้องเรียนกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง และเคยรวมตัวกันชุมนุม เช่น ปัตตานี
- ๒) เรือปั่นไฟปลากะตัก ทำลายหนักเพราะล่อจับทั้งปลาเศรษฐกิจและไม่ใช่ ชาวบ้าน เคยไปร้องเรียนถึงท่าเทียบก็ไม่ได้รับการแก้ไข นักการเมืองก็มีแต่รับปากและหาเสียง
- ๓) ฝั่งอันดามัน มีปัญหาเรื่องอุทยานทับที่มาก เช่น ที่เกาะไผ่ ที่ทางการเข้าไปเผาไล่ที่ ชาวบ้าน

ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ ๑๓ จังหวัดซึ่งอยู่ใน ๓ ทะเลคืออ่าวไทย อันดามัน และทะเลสาบสงขลาได้รวมตัวกันเป็นสมพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ ตอนแรกมารวมกัน ๓-๔ หมู่บ้าน ต่อมาก็ขยายจนครบ ๑๓ จังหวัด มีกรรมการ ๒๗ คน ไม่มีประธาน มีแต่เลขาธิการ กองเลขานุการเดิมอยู่ที่ปัตตานี ปัจจุบันย้ายมาอยู่ที่ภูเก็ต กรรมการประชุมทุก ๓ เดือนหมุนเวียนไปตามพื้นที่ที่มีปัญหาร้อน

สมพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ได้เข้าร่วมกับสมัชชาคนจน จนได้โครงการนำร่อง มาดำเนินการที่ปัตตานี เช่น การหนุนให้เลิกอวนรุน อวนลากภายใน พ.ศ. ๒๕๔๔ การรวมตัว ผลักดันให้มีการแก้กฎหมายประมงใหม่ การเสนอให้หน่วยงานรัฐแก้ปัญหาเครื่องมือทำลายล้าง เป็นต้น

สรุปกรณีป่า-ที่ดินทำกิน ที่ดินสัมปทาน เกษตร/ทะเล

โดย คุณภาคภูมิ วิชาดิราวัฒน์

การนำเสนอชัดเจนดีแล้ว

การอภิปรายความเห็นเพิ่มเติม

คุณเจ้านงค์ จิตนิรัตน์ :

นายทุนใหญ่ของไทยปัจจุบันรวมตัวกันเป็นแฉ่ง แบ่งสรรประโยชน์อย่างเห็นได้ชัดใน การจัดสรรตำแหน่งของรัฐบาลปัจจุบัน คือมีกลุ่มทุนหลักอย่างน้อย ๖ กลุ่มคือ ๑) กลุ่มทุนสื่อ สารและโทรคมนาคม ๒) กลุ่มอุตสาหกรรมชิ้นส่วนรถยนต์และขายรถยนต์ ๓) กลุ่มบีอีซีเวิร์ลด์ หรือไทยทีวีวีซีช่อง ๓ ๔) กลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า ๕) กลุ่มทุนรับเหมาส่วนกลางและ ส่วนท้องถิ่น ๖) กลุ่มทุนอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มทุนเหล่านี้ได้วางแผนพัฒนาทุกจุดของประเทศ ไว้หมดแล้ว เพียงแต่จะเปิดเผยออกมาทีละจุด

ดังนั้นฝ่ายชาวบ้านจะต้องมาดูแผนรวมทั้งหมดพร้อมกันทุกภาค ทุกจุด ชาวบ้านต้องพูดในระดับเดียวกันกับเขา เขาจะพูดในระดับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและระหว่างประเทศ ชาวบ้านจะพูดเพียงระดับพื้นที่หรือรายละเอียดย่อยอย่างเดียวไม่พอแล้ว แต่จะต้องทำให้ชาวบ้านทุกภาค ทุกจุดมาดูแผนการพัฒนาของรัฐด้วยกัน ยกระดับไปพูดระดับเดียวกับเขา พูดง่าย ๆ คือเราต้องเสนอ "แผนประชาชน" ไปสู้กับแผนของเขา

การจะทำเช่นนั้นเราต้องเตรียมตัว โดยต้องเตรียมขบวนการชาวบ้าน เอาข้อมูลลงไปสู่ชุมชน และเตรียมยุทธวิธีไปด้วย เช่น การฝึกการคัด การเอาชาวบ้านกลุ่มร้อนไปฝึกพวกเย็น พร้อมกับทำแผนประชาชนไปด้วย แล้วชาวบ้านจะสามารถพูดพร้อมกันในระดับแผนพัฒนา เรียกว่า "ยุทธศาสตร์เชิงทั้งลำ"

อาจารย์ประสาท มีแต้ม :

การพัฒนาของไทยเป็นแบบกดขี่หัวกดขี่หาง การวางแผนพัฒนาทำโดยนายทุนโดยไม่ให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมตัดสินใจ ไม่เคยประเมินผลการพัฒนา เช่น การพัฒนาพื้นที่ปากลุ่มน้ำ ซึ่งเป็นบริเวณที่ให้พลังงานมากที่สุดในโลก พื้นที่เพียง ๕ ตารางเมตรสามารถเลี้ยงคน ๑ คนได้ตลอดชีวิต แต่การพัฒนาจะทำลายบริเวณนี้หมด เช่น จากน้ำเสีย

คุณภาควุฒิ วิชาฉัตรวัฒน์ :

การปรับโครงสร้างกระทรวงใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นและเราน่าจะรู้คือ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- กรมป่าไม้ ดูแลป่าสงวน ให้เอกชนเช่าที่ ป่าชุมชน
- กรมประมง ดูแลด้านการขายอย่างเดียว ไม่เกี่ยวกับด้านอนุรักษ์
- กรมชลประทาน ดูแลระบบผันน้ำ สร้างเขื่อน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์เป็น รมช. ,ปลอดประสพ สุรัสวดีเป็นปลัดกระทรวง)

- กรมอุทยาน พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์
- กรมทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- สำนักนโยบายและแผน
- กรมทรัพยากรน้ำ
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

สรุปประจำวัน

โดย คุณภาควุฒิ วิชาฉัตรวัฒน์

โครงการสิทธิมนุษยชนศึกษาภาคใต้

๐-81-ประชุมปัญหาภาคใต้ 14-15 ตุลาคม 2545

26/2/03

จากเวทีวันนี้สรุปได้ว่าแผนพัฒนาของรัฐนั้นเองที่เป็นที่มาของ ปัญหาที่ชาวบ้านประสบ
อยู่และได้นำเสนอในเวทีนี้ เช่น

- พลังไฟฟ้า ก๊าซ
- คอนยัยถิ่น
- อ่างเก็บน้ำ เขื่อน
- ถนน การคมนาคม
- เมือง ที่พัก
- คลองกระ คอคอดกระ
- ฯลฯ

แผนพัฒนาของรัฐมีทั้งระดับประเทศและระหว่างประเทศ

แผนพัฒนาระดับประเทศที่กระทบต่อภาคใต้ เช่น

- แผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งภาคตะวันตก
- แผนพัฒนา ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้
- แผนพัฒนาการคมนาคมกระบี่-ขนอม

แผนพัฒนาระดับระหว่างประเทศ เช่น

- แผนพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย
- แผนพัฒนาสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจไทย-ลาว-พม่า
- แผนพัฒนาห้าเหลี่ยมเศรษฐกิจไทย-ศรีลังกา-อินเดีย-บังกลาเทศมาเลเซีย
- แผนพัฒนาหกเหลี่ยมเศรษฐกิจไทย-พม่า-จีน-เวียดนาม-กัมพูชา

แผนพัฒนาทั้งหมดนี้มี หน่วยงานต่างประเทศหรือระหว่างประเทศเข้ามาช่วยวางแผน คือ
JICA (ไจก้า-สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น)

- WB (เวิลด์แบงก์-ธนาคารโลก)
- IMF (ไอเอ็มเอฟ-กองทุนการเงินระหว่างประเทศ)
- ADB (เอทีบี-ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย)

ประเด็นที่เรานำปริกษาหารือกันต่อพรุ่งนี้คือ

- ๑) สิทธิชุมชน
- ๒) แผนพัฒนาภาคใต้ฉบับประชาชน
- ๓) การร่วมพลังของประชาชนภาคใต้

วันอังคารที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๕

สรุปประมวลจากวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๕

โดย คุณวิทยา อภรณ์ :

กลุ่มทุนใหญ่ระดับโลกที่รวมตัวผ่านองค์กรในนามต่างๆ กัน เช่น JICA WB IMF ADB ได้เข้ามาเชื่อมต่อกับกลุ่มทุนภายในประเทศไทยไม่กี่ตระกูลที่แบ่งสรรผลประโยชน์กันและมีอำนาจทางการเมืองอยู่ในมือ คนเหล่านี้ได้ร่วมกันวางนโยบายการพัฒนาประเทศรวมทั้งจัดทำแผนภูมิภาคตามแบบสามเหลี่ยมทราซายเพื่อปฏิบัติการวิจิตรโครงการ แผนพัฒนาต่างๆ จึงก่อให้เกิดปัญหาบ้านชานดั่งที่ได้นำเสนอในเวทีไปบ้างแล้ว

นอกจากนี้ยังมีชาวบ้านผู้ประสบปัญหาอื่นที่ไม่ได้มานำเสนอ ซึ่งน่าจะคันหนารายละเอียดและหาทางเชื่อมร้อยต่อไป เช่น ปัญหาแรงงาน กรรมกร โสเภณี สลัม เอตส์ สวัสดิการสังคม สตรี เด็ก คนชรา คนไทยไร้สัญชาติ แรงงานต่างด้าว พันธกรรม ระเบิดหิน สิทธิ รัฐธรรมนูญ เป็นต้น

ทางออกของชาวบ้านที่ได้มีข้อเสนอในเวทีเมื่อวานคือ **พุทธศาสตร์แห่งทั้งห้า** ซึ่งประกอบด้วย

- ๑) การคิดและพูดในระดับเดียวกับคู่ต่อสู้ คือระดับยุทธศาสตร์ หรือระดับนโยบายการพัฒนา
- ๒) การจัดขบวนของชาวบ้านที่กระจัดกระจายให้เชื่อมเป็นเครือข่ายเดียวกัน
- ๓) การวางแผนพัฒนาดับที่ประชาชนคิดเอง
- ๔) การพูดพร้อมกัน เสียงเดียวกัน

วาระที่ ๒ ระดมแนวทางการเคลื่อนไหวของประชาชนภาคใต้

ดำเนินการโดย : คุณหนู แบนเนียร, คุณภาคภูมิ วิธานติรัตน์

[ใช้วิธีการแบ่งกลุ่มย่อย นำเสนอ และสรุป แต่ละกลุ่มย่อยให้ไปคุยใน ๓ เรื่องคือ ๑) คิดอย่างไรกับแผนพัฒนาภาคใต้ของรัฐ ๒) เราจะเอาด้วยกับแผนพัฒนาภาคใต้ของรัฐหรือไม่ ๓) เราจะทำอย่างไรต่อไป]

การนำเสนอของกลุ่มย่อย :-

กลุ่มที่ ๓

คิดอย่างไรกับแผนพัฒนาภาคใต้ของรัฐ ?

ไม่เห็นด้วย เพราะ

- ทำลายระบบวิถีชีวิต สังคม วัฒนธรรม การศึกษา การแพทย์ สิ่งแวดล้อม นิเวศน์ ชุมชน

- ไม่คำนึงถึงวิถีชีวิตในภาคเกษตร

- ไม่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน

-รัฐหนุนนายทุนอุตสาหกรรม แทนที่จะหนุนภาคเกษตร

-มีการละเมิดสิทธิชุมชน ชุมชน ทำร้าย

-ขัดกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ หลายมาตรา

ทางแก้ไขคือ ต้องสร้างเครือข่ายพลังมวลชนเพื่อเรียกร้อง ต้องขยายข้อมูลข่าวสารด้านสิทธิชุมชน ต้องโยงปัญหาให้คนในชุมชนเข้าใจ และเห็นความเชื่อมโยง เราจะเอาตัวกับแผนพัฒนาภาคใต้ของรัฐหรือไม่ ?

ไม่เห็นด้วย ไม่เอา

เราจะทำอย่างไรต่อไป ?

-การเคลื่อนไหวในฐานชุมชน

-ทำความเข้าใจกับชุมชนถึงข้อดีข้อเสียของการพัฒนา

-โยงให้เห็นแผนพัฒนาที่เกิดขึ้นแล้ว

-การล่มสลายของวิถีชีวิต เช่น กรณีท่อก๊าซไทย-มาเลเซียทำให้คนในชุมชนเกิดจิตสำนึกห่วงแทนวิถีชีวิต

-ทำความเข้าใจกับผู้นำชุมชนหลายครั้ง ให้ความคมชัดลึก ให้ผู้นำโยงปัญหาได้ทุกระดับที่เกี่ยวข้อง

-ขยายไปสู่เครือข่ายใหญ่ระดับภาค

-การสร้างการเรียนรู้แลกเปลี่ยนในเครือข่าย เช่น เศรษฐกิจชุมชน นักวิชาการที่จริงใจ ภูมิปัญญา

-พลังมวลชนจะเรียกร้องให้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ ปฏิบัติได้จริงในสังคม

กลุ่มที่ ๓

คิดอย่างไรกับแผนพัฒนาภาคใต้ของรัฐ ?

-รับไม่ได้ที่ทำความเสียหายให้บ้านเราแต่ผลประโยชน์ได้กับต่างชาติ ถ้ากำจัดข้อขัดแย้ง มลพิษได้ก็ไม่ใช่ไร

-รัฐใช้วิธีการมือถือสาปากถือศีล สร้างภาพลวงตา

เราจะเอาตัวกับแผนพัฒนาภาคใต้ของรัฐหรือไม่ ?

ไม่เห็นด้วย ถ้าจะเอาต้องเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐

เราจะทำอย่างไรต่อไป ?

-ประสาน ร่วมกันศึกษาเพื่อหาข้อสรุปเดียวกัน

-สร้างมวลชน และอธิบายสังคม

-เวทีภาค

-มีแกนกลางติดตามแบบต่อเนื่อง

กลุ่มที่ ๒

คิดอย่างไรกับแผนพัฒนาภาคใต้ของรัฐ ?

ด้านที่ดี

- มีเทคโนโลยีก้าวหน้า พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร
- ขยายการตลาด
- เศรษฐกิจประเทศดี
- สาธารณูปโภคดี
- มีงานทำ
- กลุ่มทุนต่างประเทศเข้ามา

ด้านที่ไม่ดี

- เปลี่ยนวิถีชีวิตจากเกษตรเป็นอุตสาหกรรม ทำให้เกิดปัญหา คือ การศึกษา ความขัดแย้ง ทางศาสนา อาชญากรรม มลพิษ สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ ป่า คนย้ายถิ่น ฯลฯ

- การศึกษาแบบตะวันตกทำลายรากฐานเดิม

เราจะเอาด้วยกับแผนพัฒนาภาคใต้ของรัฐหรือไม่ ?

ไม่เห็นด้วยกับแผนการพัฒนาภาคใต้ของรัฐ

เราจะทำอย่างไรต่อไป ?

ระดับชุมชน

- ให้ข้อมูลกับชาวบ้านเรื่องแผนพัฒนาของรัฐให้รู้ทันลึก
- รวบรวมภูมิปัญญาของเรา เช่น สมุนไพร เกษตรผสมผสาน
- ให้รู้ที่เราพึ่งตนเองได้
- ขยายเครือข่ายในชุมชนให้มากขึ้น
- กลุ่มควรกำหนดทิศทางชุมชน

ระดับภาค

- ประสานงานระหว่างเครือข่ายว่าจะทำอะไรบ้าง
- หาทางเลือกแก้ปัญหา
- หาความรู้
- สื่อสารส่งข่าวสารกันให้ทันกัน หนุนช่วยกัน
- ช่วยคิดแผนพัฒนาภาคประชาชน

สรุปข้อตกลงจากเวที

เห็นร่วมกันว่าเพื่อจะต่อสู้กับปัญหา เราต้อง-

๑. ต้องสร้างเครือข่ายระดับชุมชนให้เข้มแข็ง
๒. ต้องรวมตัวเป็นเครือข่ายระดับภาค
๓. ต้องร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาภาคใต้ภาคประชาชน
๔. ต้องสร้างกลุ่มแกนประสานงานกลาง

*แต่วันนี้จะยังไม่เลือกตั้งผู้ที่จะมาเป็นกลุ่มแกนประสานงานกลาง โดยให้ทุกคน
กลับไปชุมชนเพื่อปรึกษากันก่อน และค่อยกลับมาเลือกตั้งกันอีกครั้งหนึ่ง

ความเห็นเพิ่มเติม

ชาวบ้าน ๑ :

การประชุมของพวกเราน่าจะเข้มแข็งกว่านี้ น่าจะฟันธงกว่านี้

ชาวบ้าน ๒ :

เราจัดประชุมบ่อยๆ ก็ดี เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

คุณกำราบ พานทอง :

ระหว่างที่รอการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายระดับต่างๆ บางอย่างเราสามารถทำไป
ก่อนได้โดย เช่น

- ผลงานทางเลือกในชุมชน
- การสื่อสารในชุมชน
- การสื่อสารของเวทีกลาง เช่น การทำ CD (ซึ่งโครงการวิจัยสิทธิชุมชนศึกษาอาจเข้ามา
ประสานเพื่อจะทำก่อนได้)

คุณวิทยา อารมณ์

ช่วงนี้ถ้าพื้นที่ไหนต้องการทำระบบข้อมูล อาจติดต่อมาที่โครงการวิจัยสิทธิชุมชนศึกษา
ได้ เพื่อร่วมกันคิดหาแนวทางจัดทำระบบข้อมูลกับชุมชน

คุณเอิสรา เจียมวิทยานุกูล :

มีทุนของ DSC ที่เปิดโอกาสให้เราเขียนโครงการเข้าไป

ประมวลสรุป

โดย คุณเบรจรงค์ นะแสง

การนำเสนอของกลุ่มย่อยทั้ง ๓ กลุ่มทำให้เห็นว่าพวกเราเห็นตัวปัญหาชัดเจนทุกที เห็นว่าเบื้องหลังของรัฐคือใคร เห็นว่าทิศทางการพัฒนาของรัฐมุ่งไปที่อุตสาหกรรม ขณะที่ประชาชนทั่วไปเป็นเกษตรกรรมที่ไม่ได้พูดกันบ่อยๆ แต่มีฐานจากภูมิปัญญาเดิมอยู่ ประชาชนมีเป้าหมายที่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายของรัฐกับประชาชนจึงต่างกัน

๑) การเคลื่อนไหวภาคประชาชน

มีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลง แหกทวง ทำลายกรอบ ที่ไม่เป็นธรรม ไม่สอดคล้อง กรอบเหล่านั้น เช่น ผู้มีอำนาจ อภิสิทธิ์ชนที่คอยเอาเปรียบ โดยมิชอบธรรม คือ รัฐธรรมนูญ ประกาศคณะปฏิวัติ พระราชบัญญัติ ฯลฯ

๒) การเคลื่อนไหวเพื่อการเปลี่ยนแปลงด้านนิติกฎหมาย

เช่น เหตุการณ์เมื่อ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๓๕, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖, ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙, ๑๗-๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๕ แต่ผลที่เกิดขึ้นคือความก้าวหน้าไป เป็นวงจรคือ

ชุมชน ⇨ ทำนิติกฎหมาย ⇨ ถูกปราบ ⇨ ลูกขึ้นสู่ทุกรูปแบบ ⇨ ผล/การเปลี่ยนแปลง

ข้อสรุปบางอย่างของการเคลื่อนไหวคือ

- ไม่เคยชนะขาด แต่จะเกิดการปรับตัวให้ยืดหยุ่น ประนีประนอมของผู้กุมอำนาจ
- แต่ไม่มีการสร้างกรอบของสังคมร่วมกันอย่างเท่าเทียมระหว่างผู้มีอำนาจสืบทอดกันมา กับชาวบ้าน

๓) การเคลื่อนไหวภายใต้ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเกิดจากการปรับตัวให้ยืดหยุ่นประนีประนอมของผู้กุมอำนาจในสังคมที่สืบทอดมาแต่อดีต

จึงสรุปได้ว่าการต่อสู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แหกทวงทำลายกรอบจึงจะมีอยู่ทุกระดับ

- เมื่อความเดือดร้อนถึงที่สุด หรือ

- เมื่อมีปัจจัยเอื้อ ซึ่งอาจเกิดจาก

* โดยการกระตุ้นของพวกเรา ?? หรือ

* โดยธรรมชาติ แบบ ปี ๒๕๑๖, ๒๕๑๙, ๒๕๓๕ ??

๔) สถานการณ์ปัจจุบัน

รัฐธรรมนูญได้เปิดช่องให้เราสามารถสร้างเวที/มีกิจกรรมของการเคลื่อนไหวทุกมิติ (เศรษฐกิจ/การเมือง)

๔.๑) มีปัจจัยบวกคือเป็นการเปิดโอกาสให้สร้างเวที ผูกปฏิบัติ สร้างความเข้มแข็งให้ผู้นำ ได้หลากหลายรูปแบบ

๔.๒) ปัจจัยลบ หรือสิ่งที่พึงระวัง คือ

- กรอบที่ยึดหยุ่น ประนีประนอม ให้โอกาส แต่ก็ยังเป็น "กรอบ"
- ขาดคนจัดการกระบวนการศึกษาที่หลากหลายในการเพิ่มศักยภาพและการปลดปล่อยที่แท้จริง ที่ทั้งเสมอภาคและเป็นประชาธิปไตย

๕) ข้อเสนอการเคลื่อนไหวเพื่อการเปลี่ยนแปลงตามซึ่งรัฐธรรมนูญ

๕.๑) รู้จักสังกัด สร้างเวที สร้างกิจกรรมไว้ฝึกปฏิบัติตามกลุ่มและองค์กรของตน

๕.๒) แสดงตัวตนสังกัดด้วยเนื้อหาให้ชัด

-สถานะทางสังคม

-สภาพปัญหาที่เผชิญอยู่

*ข้อเสนอ/ทางออกในระดับนโยบาย

*ข้อเสนอ/ทางออกในระดับชุมชน/ตนเอง

*สร้างนักต่อสู้ของสังคมที่หลากหลาย มีเนื้อหา มีข้อมูล มีอำนาจวิเคราะห์

*⇒ ผู้นำคนใดอยู่ในมือของประชาชน ??

กล่าวปิดการประชุม

โดย นายประเสริฐ คงสงค์

เลิกประชุม เวลา ๑๒.๔๕ น.

วิทยา อาภรณ์ บันทึกการประชุม

นฤทธิ์ ดวงสุวรรณ, อิศรา เขียมวิทยานุกูล ตรวจสอบ/แก้ไขเพิ่มเติม

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม
เวที "ร้อยใจประสานพลังพี่น้องภาคใต้"

วันที่ ๑๔ - ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๕

ณ ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร เขต ๔ อำเภอหาดใหญ่ จ.สงขลา

1. นายธนู แบนเนียร มุสลิฮ์คุมครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย
24/22 หมู่บ้านอุดมสุข ต.ทักษิณ อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000
2. นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ มุสลิฮ์คุมครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย
251/88-90 ถ.พหลโยธิน บางเขน กรุงเทพฯ 10220
3. นางสาวอิสรา เจียมวิทยานุกูล คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคใต้
132/2 ซอย 10 ถ.ราษฎร์อุทิศ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
4. นายวันชัย พุทธทอง ศูนย์พลเมืองเด็ก สงขลา
627 ถ.ไทรบุรี อ.เมือง จ.สงขลา 90000
5. นายสุรชัย วรรณชัย กลุ่มอนุรักษ์ต้นน้ำคลองกราย
2 หมู่ 4 ต.กรุงชิง กิ่งอำเภอนพิตำ จ.นครศรีธรรมราช 80160
6. นายบุญญ์ ตะใจคง กลุ่มเยาวชนลุ่มน้ำรอบ
71 หมู่ 11 ต.ท่าข้าม อ.ท่าชะ จ.ชุมพร 86140
7. นายวิทยา แสงระวี โครงการฝึกอบรมเยาวชนเพื่อการพัฒนา (YT)
99 ชั้น 4 ถ.นครสวรรค์ แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบ
กรุงเทพฯ 10100
8. นางสาวเกศณี กริไกรนุช กลุ่มเยาวชนลุ่มน้ำรอบ
71 หมู่ 11 ต.ท่าข้าม อ.ท่าชะ จ.ชุมพร 86140
9. นางสาวมาลี คำกลาง สมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้
13 หมู่ 2 ต.รัชฎา อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000
10. นายสมรักษ์ ศิวดี 143 หมู่ 1 ต.เกาะศรีบอยา อ.เหนือคลอง จ.กระบี่
11. นายเจ๊ะสาธ เอียวน้อย 26 หมู่ 1 ต.เกาะศรีบอยา อ.เหนือคลอง จ.กระบี่
12. นายอมร ขาญน้ำ 56 หมู่ 2 ต. เกาะศรีบอยา อ.เหนือคลอง จ.กระบี่
13. นายอุหมาด คลองรั้ว 90 หมู่ 2 ต.เกาะศรีบอยา อ.เหนือคลอง จ.กระบี่
14. นายบุญกุล ไกกิจ มุสลิฮ์คุมครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย
24/28 หมู่บ้านอุดมสุข ต.ทักษิณ อ.เมือง จ.ภูเก็ต

15. นายกฤษณ อินทรสุข มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย
251/88-90 ถ.พหลโยธิน บางเขน กรุงเทพฯ 10220
16. นายสุกิจ ศิริภัทร โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้
74/1 ถ.การุณราชบุรี ซอย 23 ต.ตราด อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี
17. นายภาคภูมิ วิธานศิริวัฒน์ โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้
74/1 ถ.การุณราชบุรี ซอย 23 ต.ตราด อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี
18. นายจำนง จิตรนิรัตน์ อุบลราชธานี
19. นายปิยะวุฒิ หัสรินทร์ 153 หมู่ 9 ต.รับร้อ อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร
20. นายพิทักษ์ สถิตยัสสร 11 ม.16 ต.รับร้อ อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร
21. นางสาวจริน สามารถ กลุ่มอนุรักษ์ต้นน้ำคลองกราย
12/1 หมู่ 6 ต.กรูชิง กิ่งอำเภอนพิตำ จ.นครศรีธรรมราช
22. นายสุพจน์ ยาวหิลา 258/1 หมู่ 11 ต.ท่าข้าม อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร
23. นางสาวกาญจนา หมกทอง 131 หมู่ 10 ต.ชานายนาก อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช
24. นางสาวนัสรียา แสงนวล กองประสานงานกลางงานวิจัยเครือข่ายลุ่มน้ำภาคใต้
71/3 หมู่ 3 ถ.ปฎิณภักดิ์ ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
90110
25. นายอาร์อน ปะตุกา โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้
57/216 หมู่บ้านเคหสถานครูไทย ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา
90100
26. นายชลรศักดิ์ ยะโกป 13 หมู่ 6 ต.เขาพระ อ.รัตภูมิ จ.สงขลา
27. นายอะหลิ้ม บิลอะหลิ 56 หมู่ 6 ต.เขาพระ อ.รัตภูมิ จ.สงขลา
28. นายอับดุลเลาะ ระมีน 52/4 หมู่ 3 คลิ่งชัน อ.จะนะ จ.สงขลา
29. นายจตุร น้อยปาน สวนพนาผืน อ.รัตภูมิ จ.สงขลา
30. นางคณิดา ศรีประสม โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้ กรณีลุ่มน้ำทะเลสาบ
31. นายประสาธ มี่แต้ม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
32. นางสาวสุนิลา สุวรรณพงศ์ โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ใช้แรงงาน
33. นายบุญ แซ่จุง เครือข่ายองค์กรชุมชนรักเทือกเขาบรรทัด (ตรัง)
34. นายชำนาญ ศรีสวัสดิ์ โครงการลุ่มน้ำปากพนัง ตอนบน
35. นายพิชิต ขาวแป้น โครงการลุ่มน้ำปากพนัง ตอนบน
36. นายจวัน เณรานนท์ โครงการลุ่มน้ำปากพนัง ตอนบน
37. นางสาวทัศนีย์ รุ่งเรือง โครงการพัฒนาชุมชนประมงขนาดเล็ก จ.สงขลา
57/216 หมู่บ้านเคหสถานครูไทย ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา

38. นายสุพัฒชัย ชุนภิบาล โครงการนำร่องฯ ภาคใต้ ตอนล่าง
71/3 หมู่ 3 ต.ปูดแก้งค์ ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
39. นางสาวจรัสศรี พวงมาลัย โครงการลุ่มน้ำภาคใต้
132/2 ซอย 10 ต.ราชบุรีอุทิศ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
71/3 ต. ปูดแก้งค์ ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
40. นายประวิทย์ เพชรชาบาล 6 หมู่ 6 ต.ฉลุง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
41. นายสิทธิชัย แพทย์พงศ์ 15 ต. กาญจนวนิช ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
42. นายฤทธิธณ แวอาแซ 19 หมู่ 16 ต.รับร่อ อ.ท่าแพ จ.ชุมพร
43. นายสุชีพ ปัจฉิมมา 49/3 ม.6 ต.กรู้งชิง กิ่งอำเภอนพิตำ จ.นครศรีธรรมราช
44. นายสมนึก เมืองทอง 90/7 ม.4 ต.นาหมอบุญ อ.จุฬาภรณ์ จ.นครศรีธรรมราช
45. นายสุชาติ รัตนมาศ 240 ม.2 ต.ร่อนฯ จ.สงขลา
46. นายธนา มณีโชติ 34/1 ม.5 ต.ทุ่งโพธิ์ จ.นครศรีฯ
47. นางสาวสุทิพย์ นุ่นจ้อย 4/3 หมู่ 5 ต.ทุ่งโพธิ์ อ.จุฬาภรณ์ จ.นครศรีธรรมราช
48. นายสมพร ยอดระบำ องค์กรชาวบ้านพิทักษ์ลุ่มน้ำสายบุรี
49. นายสุติง ไชยอิม 56/2 หมู่ 1 ต.อาซ่อง อ.รามัน จ.ยะลา
50. นายสมาน ไชยอิม องค์กรชาวบ้านพิทักษ์ลุ่มน้ำสายบุรี
51. นายมะเป่าชี มายีชา 56/2 หมู่ 1 ต.อาซ่อง อ.รามัน จ.ยะลา
52. นายประกอบ หล้าโล๊ะ องค์กรชาวบ้านพิทักษ์ลุ่มน้ำสายบุรี
53. นายวิทยา อาภรณ์ 47 หมู่ 1 ต.อาซ่อง อ.รามัน จ.ยะลา
54. นายเจริญ มหาราช ม. 3 ต.ตลิ่งชัน อ.จะนะ จ.สงขลา
55. นางสาวสุรัตน์ แซ่จุง โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้
56. นางสาวธารทิพย์ เกตสุริยงค์ 57/216 หมู่บ้านเคหสถานครูไทย ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา 90100
57. นายประเสริฐ คงสงค์ 27 ต. บ้านเนิน อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช
58. นางสาวอภิรดี แก้วแดง 132/2 ซอย 10 ต.ราชบุรีอุทิศ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
59. นายสุริยา หว่าหล้า โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้
60. นายกำราบ พานทอง 57/215 หมู่บ้านเคหสถานครูไทย ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา
- 15 หมู่ 3 ต.เกาะเพชร อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช
- โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้
- 57/215 หมู่บ้านเคหสถานครูไทย ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา
- 66 หมู่ 2 ต.สะกอม อ.จะนะ จ.สงขลา
- 1/2 หมู่ 11 ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล

ภาคผนวก 2

รายงานการดำเนินงาน 6 เดือน
(สิงหาคม – มกราคม 2546) ครั้งที่ 2/2546
โครงการสิทธิชุมชนศึกษา ภาคใต้
กรณี ลุ่มน้ำทะเลสาบ

ตามที่โครงการสิทธิชุมชนศึกษา ซึ่งได้รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้ดำเนินงานมาตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2545 บัดนี้ ทางภาคใต้ (กรณีลุ่มน้ำทะเลสาบ) ขอรายงาน กิจกรรมที่ได้ดำเนินการผ่านมาเป็นเวลา 6 เดือน ดังนี้

1. การรายงานกิจกรรมภาคใต้ กรณีลุ่มน้ำทะเลสาบ

1.1 การจัดประชุมเครือข่ายชาวประมง

วันเดือนปี	กิจกรรม	หมายเหตุ
10-11 ส.ค. 45	การจัดประชุมกรรมการสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบ ณ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบอชิต อ.สทิงพระ จ.สงขลา	ภาคผนวก 2 (สรุปการประชุมสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบสงขลา)
18 ต.ค. 45	การจัดประชุมเครือข่ายชาวประมงเพื่อติดตามแผนพัฒนาทะเลสาบ ณ สำนักงานโครงการพัฒนาชุมชนประมงขนาดเล็ก จ.สงขลา	ภาคผนวก 2 (การจัดประชุมเครือข่ายชาวประมงเพื่อติดตามแผนพัฒนาทะเลสาบ)
13-14 ธ.ค. 45	การจัดประชุมสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบสงขลา ณ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบอชิต อ.สทิงพระ จ.สงขลา	ภาคผนวก 2 (การประชุมสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบสงขลา 13-14 ธ.ค. 45)

1.2 การจัดประชุมชาวบ้าน และการจัดประชุมเวทีย่อยในชุมชน

วันเดือนปี	กิจกรรม	หมายเหตุ
13 ส.ค. 45	ประชุมวางแผนการดำเนินโครงการร่วมกับชมรมชาวประมงอำเภอสทิงพระ ณ ที่ทำการชมรมฯ	ภาคผนวก 2 (รายงานการประชุมวางแผนงานร่วมกับชมรมชาวประมงรอบทะเลสาบ)
18 ส.ค. 45	ประชุมวางแผนการดำเนินงานโครงการร่วมกับชมรมชาวประมงทะเลสาบตอนล่าง ณ สำนักงานโครงการพัฒนาชุมชนประมงขนาดเล็ก จ.สงขลา	ภาคผนวก 2 (รายงานการประชุมวางแผนงานร่วมกับชมรมชาวประมงรอบทะเลสาบ)

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม	หมายเหตุ
19 ส.ค. 45	ประชุมวางแผนการดำเนินโครงการร่วมกับ ชมรมชาวประมงอำเภอปากพะยูน จ.พัทลุง ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์บ้านช่องฟีน	ภาคผนวก 2 (รายงานการประชุมวางแผน งานร่วมกับชมรมชาวประมง รอบทะเลสาบ)
23 ส.ค. 45	ประชุมวางแผนการดำเนินโครงการร่วมกับชาว ประมงรักษ์ทะเลน้อย อ.ควนขนุน จ.พัทลุง ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์บ้านทะเลน้อย	ภาคผนวก 2 (รายงานการประชุมวางแผน งานร่วมกับชมรมชาวประมง รอบทะเลสาบ)
27 ส.ค. 45	ประชุมวางแผนการดำเนินโครงการร่วมกับ ชมรมชาวประมงอำเภอเขาชัยสน-บางแก้ว จ. พัทลุง ณ ที่ทำการชมรมฯ	ภาคผนวก 2 (รายงานการประชุมวางแผน งานร่วมกับชมรมชาวประมง รอบทะเลสาบ)
10 ก.ย. 45	การจัดประชุมการวิเคราะห์ชุมชนและจัดทำ แผนชุมชนบ้านทะเลน้อย อ.ควนขนุน จ.พัทลุง ณ โรงเรียนนางตุงวิทยา ต.ควนขนุน อ.ควนขนุน จ.พัทลุง	ภาคผนวก 2 (รายงานการประชุมวิเคราะห์ ชุมชนและจัดทำแผนชุมชน)
25 ก.ย. 45	การจัดประชุมการจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ชุม ชนบ้านหนองถั่วย ต.ตะเคียน อ.ระโนด จ.สงขลา ณ โรงเรียนบ้านหนองถั่วย	ภาคผนวก 2 (รายงานการประชุมวิเคราะห์ ชุมชนบ้านหนองถั่วย)
3 ต.ค. 45	การจัดประชุมการวางแผนงานชุมชนร่วมกับ หน่วยงานราชการ ณ วัดทะเลน้อย อ.ควนขนุน จ.พัทลุง	ภาคผนวก 2 (การจัดประชุมการวางแผน งานชุมชนร่วมกับหน่วยงาน ราชการ)
16 ต.ค. 45	การจัดประชุมจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ชุมชน บ้านปอนนั ต.เกาะนางส้า อ.ปากพะยูน จ. พัทลุง ณ บ้าน อบต. ปอนนั	ภาคผนวก 2 (รายงานการประชุมวิเคราะห์ ชุมชนบ้านปอนนั)
17 ต.ค. 45	การจัดประชุมวิเคราะห์แผนชุมชน บ้านหนอง ถั่วย ณ โรงเรียนบ้านหนองถั่วย ต.ตะเคียน อ. ระโนด จ.สงขลา	ภาคผนวก 2 (รายงานการประชุมวิเคราะห์ ปัญหาและแผนชุมชน)

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม	หมายเหตุ
7 พ.ย. 45	การจัดประชุมการจัดทำแผนชุมชนบ้านบ่อนนท์ ณ บ้านบ่อนนท์ ต.เกาะนางคำ อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง	ภาคผนวก2 (การประชุมการจัดทำแผนชุมชนบ้านบ่อนนท์ 7 พ.ย. 45)
15 พ.ย. 45	การจัดประชุมการจัดทำแผนชุมชนบ้านปากพล ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์บ้านปากพล	ภาคผนวก2 (การประชุมการจัดทำแผนชุมชนบ้านปากพล 15 พ.ย. 45)
13 ม.ค. 46	การจัดประชุมกลุ่มชาวประมงอำเภอสตึงพระ ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์บ้านปากพล	ภาคผนวก2 การประชุมกลุ่มชาวประมงอำเภอสตึงพระ 13 ม.ค.46
15 ม.ค. 46	การจัดประชุมการจัดทำแผนชุมชนบ้านปากพล ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์บ้านปากพล	ภาคผนวก2 (การประชุมการจัดทำแผนชุมชนบ้านปากพล 15 ม.ค. 46)

1.3 รายงานประมวลความคิดเห็นจากการติดตามงาน 6 เดือน

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม	หมายเหตุ
ส.ค.45 - ม.ค. 46	รายงานประมวลความคิดเห็นรวมภาคใต้ ครั้งที่ 2/2546	รายงานประมวลความคิดเห็นจากการติดตามงาน 6 เดือนS2

1.4 ชุดข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษา ระยะที่ 2

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม	หมายเหตุ
ส.ค.45 - ม.ค.46	ชุดข้อมูลพื้นฐานชุมชน 6 พื้นที่เป้าหมาย ครั้งที่ 2-2546	คู่มือเลขา-ข้อมูลพื้นฐานชุมชน(ภาคใต้) 6 พื้นที่เป้าหมายครั้งที่ 2
ส.ค. 45 - ม.ค. 46	ชุดข้อมูลพื้นฐานชุมชนพื้นที่โดยรวม ครั้งที่ 2/2546	คู่มือเลขา-ข้อมูลพื้นฐานชุมชน(ภาคใต้)โดยภาพรวมครั้งที่ 2-2

1.5 รายงานประมวลความคิดเห็นจากการติดตามงาน 6 เดือนS2

1.6 รายงานการเงิน 6 เดือน

วัน/เดือน/ปี

กิจกรรม

ส.ค.-ต.ค. 45 รายละเอียดค่าใช้จ่ายตามหมวดต่างๆ

หมายเหตุ

ภาคผนวก 2

รายละเอียดค่าใช้จ่ายตาม

หมวดต่างๆ

(ส.ค.45 - ม.ค. 46)S2

รายงานประมวลความคิดเห็นจากการติดตามงาน 6 เดือน

ครั้งที่ 2/2546

โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้ - ลุ่มน้ำทะเลสาบ

สิงหาคม 2545 - มกราคม 2546

1. สรุปข้อคิดเห็นและประเมินผลงาน

ช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง มกราคม เป็นช่วงการประสานพื้นที่เพื่อจัดประชุมตามแผนที่วางไว้ ซึ่งเป็นการเตรียมชุมชน รวมทั้งบางชุมชนได้เริ่มทำกิจกรรมไปบ้างแล้วตามแผนของชุมชนที่วางไว้ และในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาเป็นช่วงของการประสานกับหน่วยงานของราชการ และงานทางการเมืองเพื่อการแก้ไขปัญหของทะเลสาบ ซึ่งช่วงที่ผ่านมาเป็นช่วงการรุดของฝ่ายการเมือง มีการจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานหลายครั้ง เพื่อเสนอปัญหาของทะเลสาบต่อฝ่ายการเมือง ซึ่งก็เป็นเรื่องที่มีความคืบหน้าไปได้ระดับหนึ่ง ในส่วนของนโยบายของรัฐบาลต่อการฟื้นฟูทะเลสาบ

ในส่วนของความรู้ต่อการแก้ไขปัญหของทะเลสาบ ทางสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบ เริ่มตระหนักมากขึ้นว่า ปัญหาทะเลสาบเป็นปัญหาของกลุ่มทะเลสาบทั้งระบบ ต้องคิดหาทางแก้และหาความร่วมมือจากคนหลากหลายอาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพใหม่ที่ใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่นกลุ่มชาวนา แนวทางการเคลื่อนไหวต่อไปของสมาพันธ์จึงต้องสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มอาชีพทำเขตโดยเฉพาะกลุ่มชาวนาแถบทุ่งระโนด

การทำกิจกรรมของโครงการสิทธิชุมชนศึกษา ในบางพื้นที่ใช้งบประมาณเฉพาะการประสานพื้นที่ สำหรับเวทีประชุมใช้เวทีประจำของชุมชนในการจัดเวที เช่นการประชุมพื้นที่ที่เป็นชุมชนมุสลิมใช้การละหมาดวันศุกร์ในเวทีการประชุมร่วมกับชุมชน ซึ่งสามารถรวมคนได้มากกว่าการจัดเวทีวันอื่น

สำหรับการจัดเวทีอบรมสัมมนา 3 เวทีของผู้นำ กลุ่มประมงกลุ่มชาวนาในช่วง 6 เดือน ไม่สามารถทำตามแผนงานเดิมที่วางไว้ได้หมด โดยเฉพาะการจัดเวทีสัมมนาของกลุ่มชาวนา เพราะต้องใช้เวลาในการทำความรู้จักชุมชน รู้จักคนให้มากกว่านี้ ช่วงที่ผ่านมาการทำความรู้จักกับกลุ่มชาวนาทุ่งระโนดยังอยู่ในระดับหมู่บ้านเท่านั้น

2. ความสำเร็จของกิจกรรม

- จัดประชุมระดับพื้นที่ 3 ครั้ง คือ การจัดประชุมเพื่อวางแผนชุมชน บ้านปอนนท์ ต.เกาะนางคำ อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง อ.บางแก้ว จ.พัทลุง 2 ครั้ง
- การประชุมกลุ่มชาวประมงระดับเครือข่ายสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบ 1 ครั้ง เพื่อสรุปการดำเนินงาน และกำหนดการเคลื่อนไหวต่อกรณีแผนพัฒนาทะเลสาบ
- การประชุมร่วมกับกลุ่มชาวประมงระดับชมรมชาวประมง 5 ชมรมฯ เพื่อสรุปงานของชมรม และกำหนดแผนงานในแต่ละเดือน โดยได้มีการกำหนดการประชุมซึ่งเป็นเวทีประจำของแต่ละชมรมดังนี้ คือ
 - วันที่ 13 ของเดือน เป็นการประชุมประจำของชมรมชาวประมงอำเภอสตงิ่งพระ
 - วันที่ 18 ของเดือน เวทีประชุมของชมรมชาวประมงทะเลสาบตอนล่าง
 - วันที่ 19 ของเดือน เวทีประชุมของชมรมชาวประมงอำเภอปากพะยูน
 - วันที่ 23 ของเดือน เวทีประชุมของชมรมชาวประมงรักษ์ทะเลน้อย
 - วันที่ 27 ของเดือน เวทีประชุมของชมรมชาวประมงเขาชัยสน-บางแก้ว
- การร่วมประชุมกับองค์กรอื่นๆ
- 4 พ.ย. 45 ประชุมร่วมกับวิชาการ มอ. เรื่องแผนพัฒนาทะเลสาบ ที่คณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม มอ. หาดใหญ่
- 6 พ.ย. 45 พบพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกฯ เรื่องแผนพัฒนาทะเลสาบ ที่โรงแรมลีการ์เดน หาดใหญ่
- 20 พ.ย. 45 พบพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกฯ และคณะเรื่องความคืบหน้าของแผนพัฒนาทะเลสาบ ที่โรงแรมเจบี หาดใหญ่
- 22 ธ.ค. 45 ร่วมเวทีผู้เฒ่ารอบทะเลสาบ ที่ทะเลน้อย จ.พัทลุง

3. ปัญหาและอุปสรรค

ช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ปัญหาที่พบคือการจัดการเรื่องเวลาในการทำงานของตัวเอง ต้องใช้เวลาสำหรับการทำงานของตัวเองไปพอสมควร ทำให้ความตั้งใจที่จะพัฒนาตัวเองสำหรับงานวิจัยน้อยลง และอีกประการหนึ่งคือ ในแต่ละพื้นที่มีกิจกรรมที่ต่อเนื่องอยู่ก่อนแล้ว

ปัญหาที่พบในการทำโครงการนี้คือ เรื่องข้อตกลงและแบบฟอร์มหรือกรอบการเก็บข้อมูลไม่มีความแน่นอน และเพิ่งจะมีรายละเอียดในช่วงหลัง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะทางส่วนกลางคิดว่านักวิจัยคงจะมีแนวกรอบการวิจัยอยู่แล้ว ซึ่งในความเป็นจริงของคนทำงานในพื้นที่มักจะไม่มีส่วนนี้ จะมีแต่

แผนการทำงานกับชุมชน การดำเนินงานร่วมกัน แต่ไม่คอยจะถนัดในเรื่องของการเขียนข้อมูลโดยเฉพาะการเป็นนักวิจัยด้วยแล้ว

4. ข้อเสนอ

- น่าจะมีเวลาสำหรับการสรุปข้อมูล(แบบนักวิจัย) เพราะกิจกรรมหลายอย่างไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวนักวิจัย แต่จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของชาวบ้านในชุมชนเป็นตัวหลักซึ่งจะมีเงื่อนไขต่างๆ มากมาย
- ควรจะมีการตกลงเรื่องต่างๆ ให้ชัดเจน ไม่ใช่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ปรับตัวยาก
- ควรจะมีข้อสรุปว่า นักวิจัยแบบองค์กรพัฒนาเอกชนที่ต้องทำงานตามแผนที่ร่วมกับชุมชนควรจะทำอย่างไรดี หรือควรจะมี กอบรมทักษะด้านนี้ (การเขียน)

สรุปการประชุม สมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบสงขลา
โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้ กรณีลุ่มทะเลสาบ
วันที่ 10 - 11 สิงหาคม 2545 เวลา 13.00 – 12.00 น.
ณ เขตห้ามล่าสัตว์ป่ากุยุด อ.สทิงพระ จ.สงขลา

วาระการประชุม

1. - ชี้แจงวัตถุประสงค์
 - แจ้งเพื่อทราบ / รับรองรายงานการประชุมที่ผ่านมา
2. - สรุปสถานการณ์และผลการดำเนินงานของชมรมฯ, กลุ่มต่างๆ
 - วาระสืบเนื่องของสมาพันธ์ภาคที่เกี่ยวข้องกับสมาพันธ์ทะเลสาบ
3. สรุปการดำเนินงานของสมาพันธ์
4. ทิศทางแผนการดำเนินงานของสมาพันธ์
5. สรุปบทเรียน และผลการดำเนินงานของโซน
6. เรื่องปรึกษาหารือ, อื่น
 - โครงการสิทธิชุมชนศึกษา
 - อุโมงค์ลอคทะเลสาบ
 - การทำสื่อในนามสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบ
 - ท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย

เริ่มการประชุมเวลา 13.00 น.

วาระที่ 1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ / แจ้งเพื่อทราบ / รับรองรายงานการประชุมครั้งที่แล้ว

นายนิทัศน์ แก้วศรี ประธานสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบกล่าวเปิดการประชุม

รับรองเอกสารสรุปการประชุมสมาพันธ์ฯ ครั้งที่แล้ว เมื่อ 11-12 พฤษภาคม 2545 ณ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา อ.สทิงพระ จ.สงขลา

ผลการตรวจทาน มีการตรวจทานแก้ไข และรับรองเอกสารถูกต้อง

เรื่องแจ้งเพื่อทราบ

- สมาพันธ์ได้เข้าร่วมประชุมวิชาการนานาชาติ ที่ปัตตานี เมื่อวันที่ 13 – 15 มิถุนายน 2545 มีหลายประเทศมาเข้าร่วม กิจกรรมรูปแบบเดียวกับกิจกรรมประมงอาเซียนที่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
- มีการเสนอปัญหาในแต่ละพื้นที่ เช่น ปัญหาเรื่องท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย, เชื้อนกมันปากกระวะ, ทะเลสาบ, โครงการพระราชดำริกรณีลุ่มน้ำปากพนัง, เชื้อนสายบุรี ฯลฯ

มีการประชุมชุมชน (การพัฒนาหลุมน้ำทะเลสาบ) จากพื้นที่ ระนอง, ตรัง และทะเลสาบ
ที่ ศาลากลางจังหวัดพัทลุง

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับทะเลสาบ

1. กรณีที่มีปัญหามาก และคล้ายกับทะเลสาบ 2 กรณี
 - 1.1 กรณีหลุมน้ำท่าจีน ในพื้นที่ภาคกลาง เป็นพื้นที่ที่แม่น้ำไหลผ่าน 4 จังหวัด คือ
สมุทรปราการ, สมุทรสาคร, สุพรรณบุรี, ชัยนาท
 - 1.1.1 เนื่องจากน้ำเค็มจากทะเลดันขึ้น ทำให้เกิดน้ำกร่อย จึงมีการกั้นน้ำเค็มโดยทำเป็น
ประตูกัน 4 ประตู โดยใช้งบประมาณสร้าง 4 หมื่นล้านบาท เมื่อปิดกั้นทำให้แม่น้ำ
ท่าจีนเกิดเน่าเสียทั้งสาย มีปัญหาน้ำท่วม และแม่น้ำตื้น ผักตบชวาขึ้น เนื่องจากน้ำ
ไม่สามารถไหลขึ้นลงได้
 - 1.2 กรณีแม่น้ำบางปะกง
 - 1.2.1 เนื่องจากกรมชลประทานต้องการเก็บน้ำจืดให้โรงงาน จึงมีการปิดแม่น้ำ ทำอ่าง
เก็บน้ำ ทำให้เกิดปัญหาน้ำเสีย
2. กรณีเขื่อนป่ากระวะ (ปิดเขื่อนปี 2498)
กรมชลประทานไม่ต้องการเปิดป่ากระวะ เพราะเปิดแล้วน้ำจืดจะไหลออก
3. กรณีอุโมงค์ลอดทะเลสาบสงขลา
มีการเสนอโครงการ งบประมาณ 2,500 ล้านบาท สมัยที่นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็น
นายกรัฐมนตรี ปี พ.ศ. 2539
วางท่อต่ำกว่าผิวน้ำ 10 เมตร, เป็นถนน 4 เลน กว้าง 20-40 เมตร จากหัวเขาแดง-แหลม
สนออ่อน ความยาวรวม 700 เมตร
ได้มีการศึกษาผลกระทบแล้ว แต่ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมไม่ให้ผ่าน
ปี พ.ศ. 2544-2545 ได้มีการผลักดันโครงการนี้อีกครั้ง มีแนวโน้มว่า ผ่าน และงบประมาณ
ก่อสร้างเพิ่มเป็น 5,000 ล้านบาท ก่อสร้างประมาณ
สาเหตุของการเสนอโครงการ
กรมทางหลวงเสนอโครงการ เพื่อแก้ปัญหาการจราจร ลดระยะเวลาในการเดินทางของชาว
บ้านจาก อ.สิงหนคร ถึง สงขลา, เพื่อพัฒนาที่ดิน และฟื้นฟูเศรษฐกิจ
4. กรณีขยายท่าเรือน้ำลึก
ต้องการขยายพื้นที่ท่าเรือน้ำลึกลงไปอีก 200 เมตร กรรมการสิ่งแวดล้อมไม่อนุมัติ เนื่อง
จากท่าเรือน้ำลึกเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้น้ำไหลช้าลง แต่ยังมีการผลักดันเพื่อจะให้ทำต่อไป

5. โครงการถนนทะเลน้อย-หัวป่า
ความยาว 19 กิโลเมตร โครงการเกิดมาจาก พระและนักเรียน ทางงบประมาณสร้างถนน ลำสุดเมื่อ
วันที่ 1 - 3 สิงหาคม 2545 ที่ผ่านมา มีพระ และนักเรียนได้จัดผ้าป่าเพื่อทางบสร้างถนนต่อไป
6. โครงการคลอง ร.1 - ร.6
เป็นโครงการพระราชดำริ ใช้งบประมาณ หนึ่งหมื่นล้านบาท เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม ทำ
ประตูปิดกั้นน้ำเค็มไม่ให้หนุนขึ้นไปถึงหาดใหญ่
7. กรณี คอคอดกระ
 - ใช้งบประมาณศึกษา สองพันล้านบาท
 - แนวที่น่าสนใจคือ (1) สงขลา - สตูล (2) คลองนาบ - คลองหอยโข่ง - รัตภูมิ - สตูล
ในรัศมีคลอง 500 เมตรจะเป็นเขตสัมปทานของ บ.คลองคอคอดกระ เพื่อสร้างอุโมงค์เรือ, และ
โรงงานอุตสาหกรรม
8. โครงการขุดลอกทะเลน้อยทั้งระบบ
 - กรมเจ้าท่า เสนอให้ขุดลอกร่องน้ำทะเลสาบทั้งระบบ
 - โครงการขุดลอกที่ทะเลน้อย ได้มีการลงศึกษาแล้ว เพื่อขุดลอกทั้งระบบ
9. เรื่องการขายยางพาราล้างสต็อก
วันที่ 9 ส.ค. 2545 ที่ผ่านมา รัฐมนตรีพาณิชย์ ปัญญาชาติรักษ์ได้ขายยางที่สต็อกไว้ทั้ง
หมดในราคา เพียง ก.ก.ละ 33 บาทกว่า ในขณะที่ราคากลางยางพาราของรัฐตั้งไว้ที่ 35 บาท
เป็นสาเหตุให้ราคายางลดลง เดิมในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย ได้ขายยางพาราแบบเดือนต่อ
เดือน ทำให้ราคายางปกติเพราะจะมียอดความต้องการอยู่เรื่อย แต่ปัจจุบันราคายางแพงขึ้นก็
จริง แต่คาดว่าในอนาคตราคายางจะมีราคาลดลง

วาระที่ 2 สรุปสถานการณ์และผลการดำเนินงานของชมรมฯ, กลุ่มต่าง ๆ

1. ชมรมชาวประมงทะเลสาบคอนล่าง

- มีเครือข่าย 5 หมู่บ้าน คือ บ้านท่าเมรุ, บ้านแหลมโพธิ์, บ้านบางโหนด, บ้านท่าเสา, บ้าน
ใหม่
- มีเครือข่ายเพิ่มมา 2 พื้นที่ คือ เกาะยอ, ท่านางหอม
- ประชุมทุกวันที่ 18 ของทุกเดือน
- กลุ่มออมทรัพย์ได้มีการทำบัญชีงบดุลแล้ว แต่ยังไม่มีการประเมินผลจากการอบรมทำบัญชี
งบดุล

กิจกรรม

โครงการศึกษาชุมชนศึกษาศึกษาได้-กรณีกลุ่มน้ำทะเลสาบ

D:S2-สรุปการประชุมชมรมพื้นี่ชาวประมงทะเลสาบสงขลา

26/2/03

บ้านบางโหนด

- ช่อมแซมเขตอนุรักษ์

- มีการอบรมการทำน้ายาต่างงาน
- ปลุกป่าชายเลน ได้ผลประมาณ 50%
- กองทุนหมุนเวียน มีการประชุมในวันที่ 25 ของทุกเดือน สมาชิกทั้งหมด 91 คน, มีลูกหนี้ 59 คน, มีลัจะทั้งหมด 30,940 บาท ค่าไร 28,764 บาท
- กลุ่มออมทรัพย์ทำการทุกวันๆที่ 15 ของทุกเดือน มีสมาชิก 776 คน

บ้านท่าเมรุ

- ปลุกป่าชายเลน ได้ผล 80%
- มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ แต่ยังไม่มีการปล่อยกู้ต่อสมาชิก

บ้านแหลมโพธิ์

- กองทุนหมุนเวียนยังไม่มีปัญหา

ปัญหา

- น้ำเสีย โดยเฉพาะคลองบางโหนด ยังไม่มีทางแก้ไข
- อวนรุน ในช่วงนี้ไม่ค่อยมี เพราะว่ามีน้ำลดลง ไม่สามารถรุนได้

2. ชมรมชาวประมงทะเลสาบอำเภอสทิงพระ

- มีการขยายเขต ลงเสาในเขตอนุรักษ์ พื้นที่ ม.3 – ม.6
- ประชุมทุกวันๆที่ 13 ของเดือน
- ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในเขต และอนุบาลในกระชังจากนั้นปล่อยลงในเขตอนุรักษ์ประมาณ 5 ครั้ง จำนวน 1,500,000 ตัว
- มีการปลุกป่าชายเลน 2 ครั้ง
- มีการตรวจตราในเขตพร้อมหน่วยเรือตรวจ, มีการจับกุมผู้ลักลอบทำประมงในเขตมีการปรับคนละ 2,500 บาทได้ของกลางคือเรือ 1 ลำ ยึดเครื่องเรือ/เครื่องมือทำประมง(กัด)ไว้ และมีผู้ต้องหา 1 คน

สภาพปัญหา

- มีการลักลอบทำประมงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ
- ชาวบ้านที่ถูกเจ้าหน้าที่จับกุมเสนอเข้าร่วมประชุมกับชมรมฯ
- ชาวบ้านบางคนเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมฯ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

3. ชมรมชาวประมงทะเลสาบอำเภอบางปะกง

หมู่ที่ 2

ช่วงกลางคืนยังมีคนนอกพื้นที่เข้ามาลักลอบทำประมงในเขตบ้านช่องพินจากฝั่งออกไปประมาณ 500 เมตร

โครงการศึกษาชุมชนศึกษาภาคใต้-กรณีชุมชนเกาะสาหร่าย

D-S2-สรุปการประชุมตามพันธกิจชาวประมงทะเลสาบสงขลา

26/2/03

เขตอนุรักษ์อ่าวท่ายาง

หลักเขตหัก 3-4 ต้น ป้ายใหญ่หัก 1 ป้าย

- ยังมีการลักลอบทำประมงในตอนกลางคืน และวันหยุดราชการ
- มีการอนุญาตปล่อยปลาลงทะเล 3 ครั้ง โดยมีปลาหับทิม 100,000 ตัว กุ้งกุลาดำ 500,000 ตัว ปล่อยเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2545, 10 มิถุนายน 2545 และ 23 กรกฎาคม 2545 และตอนนี้อยู่มีการอนุญาตกุ้งกุลาดำ 500,000 ตัว เพื่อปล่อยลงทะเลในเดือนสิงหาคม 2545

หมู่ที่ 3, หมู่ที่ 10

- ประมงอาสาได้ร่วมกับชาวบ้านออกดูแลตรวจเขตอนุรักษ์เป็นประจำ
- มีคนนอกพื้นที่เข้ามาทำการประมงภายในเขต และประมงอาสาได้เรียกผู้กระทำผิดมา ตักเตือนแล้ว
- หมู่ 3 อยากให้ทางสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบช่วยประสานกับราชการด้วย เช่น เรือตรวจ, สายตรวจ(เกาะหมาก) ในการตรวจเขตอนุรักษ์
- ประมงอาสาเพิ่มขึ้นจำนวน 3 คน ตอนนี้มี 16 คน และมีการร่วมประชุมกับชมรมฯ เกือบทุกเดือน

หมู่ที่ 4 (เกาะโคบ)

- มีการทำประมงในเขตห้ามล่า มีการจับกุมผู้กระทำผิดได้ 2 ลำ โดยการประสานงานของประมงอาสา กับสถานีเรือตรวจ เครื่องมือที่จับได้คือ ไซกุ้งนา, กัด มีการส่งฟ้องปรับ 2,000 บาท แต่ไม่มีการยึดเครื่องยนต์เรือ
- ประมงอาสามีการตรวจเขตอย่างต่อเนื่อง
- ปีนี้ยังไม่มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ

หมู่ที่ 7, หมู่ที่ 9

- ประมงอาสามีการลาดประมงประจำเดือน
- มีการเปลี่ยนคณะกรรมการสมาพันธ์ จากเดิม นายโหด อัมบรรพต เป็น นายวัชรินทร์ หนูแก้ว

4. ชมรมชาวประมงรักษ์ทะเลน้อย

1. การปล่อยปลา เมื่อวันจันทร์ ที่ 20 มิถุนายน 2545 จำนวน 300,000 ตัว
2. ดอกทางเดินเรือ เมื่อวันที่ 28 -29 มิถุนายน 2545
3. ลงปักหลักแนวเขตกันผักตบชวา ตามแนวทางเดินเรือออกสู่ทะเล
4. ได้รับงบประมาณซ่อมแซมเรือของประมงอาสาที่ใช้ในการออกตรวจตราดูแลเขตฯ จากสมาพันธ์ฯ, ประมงจังหวัด, หน่วยเรือตรวจ และสามารถนำไปใช้แล้วช่วงหนึ่ง แต่ตอนนี้เรือเสียอีกยังไม่มียกงบประมาณซ่อมแซม

5. สร้างเรือแพเพื่อตรวจตราดูแลเขตอนุรักษ์สัตว์น้ำ
6. จัดทำใบอนุญาตปลา "ตุกอย" ประมาณ 8 บ่อ เพื่อปล่อยลงทะเล
7. ได้ร่วมประชุมกับ สผ. ที่โรงแรม เจ บี หาดใหญ่ ในวันที่ 3 - 4 ทำให้ สผ. ได้มาติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ จำนวน 2 ครั้ง
8. ได้มีการพัฒนา (กำจัด) ผักตบชวา 2 ครั้ง ในเวลา 3 เดือน
9. ขยายแนวเขตอนุรักษ์สัตว์น้ำ รวม 88 ไร่ 3 งาน 50 ตร.วา
10. กองทุนหมุนเวียนยังไม่มีปัญหา ส่งได้เงินคืนแล้ว 2 เดือน

วาระสิบเนื่องของสมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสมพันธ์ทะเลสาบ

- วันที่ 25- 26 พฤษภาคม 2545 ที่ผ่านมา ตัวแทน กรรมการ พอช. มาศึกษาดูงานในพื้นที่ทะเลสาบ

- สรุปการประชุมสมพันธ์ชาวประมงพื้นบ้าน 13 จังหวัดภาคใต้
 1. สมพันธ์ภคฯ ยังคงอยู่
 2. โครงสร้างกรรมการสมพันธ์ภคฯ ยังเหมือนเดิม
 3. แนวทางการพึ่งตนเองในอนาคต สนับสนุนตัวแทนในพื้นที่ไปประชุมร่วมกับสมพันธ์ภคฯ
 4. ในพื้นที่สนับสนุนสมพันธ์ภค
 5. มติของการประชุมครั้งที่ผ่านมา สมพันธ์ภคฯ จะประชุมปีละ 2 ครั้ง จากเดิมปีละ 3 ครั้ง
- โครงการทอส่งก๊าซไทย-มาเลเซีย รัฐบาลมีมติให้ดำเนินการสร้างต่อไป

วาระที่ 3 สรุปการดำเนินงานของสมพันธ์ฯ

1. ประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานงานกับรัฐ คือ ประมงจังหวัด ประมงอำเภอ สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จ.พัทลุง 3 เดือนครั้ง และเมื่อวันที่ 8 พ.ค. 2545 ได้เปลี่ยนเป็น 4 เดือนครั้ง
2. การฟื้นฟูทรัพยากร
 - มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ/สนับสนุนพันธุ์กล้าไม้
3. การอบรมลดรื้อรอบทะเลสาบ จัดกิจกรรมมาแล้วทั้ง 3 ครั้ง ที่ น้ำตกเขาชะช่อง 1 ครั้ง, เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย 2 ครั้ง ในครั้งต่อไปมีข้อตกลงให้จัดการประชุมปีละ 1 ครั้ง
4. การศึกษาดูงานของสมพันธ์ชาวประมงทะเลสาบ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานแต่ละพื้นที่ ,พบปะ สร้างมิตร ไม่ได้เน้นด้านเนื้อหามากนัก

วาระที่ 4 ทิศทางแผนการดำเนินงานของสมพันธ์

ลำดับ	กิจกรรม	พื้นที่/กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา/สถานที่	ผู้รับผิดชอบ
-------	---------	-----------------------	------------------	--------------

บที่				
1	เวทีผู้เฒ่ารอบทะเลสาบ	- ผู้เฒ่า/ผู้ทรงคุณวุฒิ รอบทะเลสาบ จำนวน 50 คน	วันที่ 7 - 8 กันยายน 2545 ณ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเล น้อย	- สมาพันธ์ฯ เล'สาบ - มหาวิทยาลัยวลัย ลักษณ์ นครศรีฯ
2	อบรมผู้นำประชุมเชิง สร้างสรรค์	- ตัวแทน แกนนำกลุ่ม กิจกรรมรอบทะเลสาบ จำนวน 50 คน	วันที่ 24 - 25 ส.ค. 2545 ณ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเล น้อย	- สมาพันธ์ฯ เล'สาบ
3	การประชุมสัญจร	- ตัวแทนกลุ่ม - สมาชิกทุกชมรม	วันที่ 13, 18, 23, 27 ของ ทุกเดือน	- สมาพันธ์ฯ เล'สาบ - ชมรมฯ
4	เวทีประสานความร่วมมือ จัดทำแผนในการฟื้นฟู ทะเลสาบ	- ตัวแทนชมรมฯ ละ 10 คน (รวม 50 คน)	วันที่ 8 ตุลาคม 2545 ณ สถานีเพาะเลี้ยง ฟักทอง (ลำปำ)	- สมาพันธ์ฯ เล'สาบ - สำนักงานประมง จังหวัดพัทลุง
5	โครงการนำร่องการมี ส่วนร่วมในการจัดการ คู่มือน้ำทะเลสาบสงขลา	- ชมรมฯ อ.เขาชัยสน - ชมรมฯ อ.สทิงพระ - ชมรมฯ รักทะเลน้อย	วันที่ 15 - 16 ส.ค. 2545 ณ หาดแก้วรีสอร์ท	- สผ. - ตัวแทนแต่ละพื้นที่
6	ประชุมสมาพันธ์ทะเล สาบสงขลา	- คณะกรรมการสมา พันธ์ฯ เล'สาบ - ตัวแทนชมรมฯ จำนวน 35 คน	วันที่ 8 - 9 ธ.ค. 2545 ณ เกาะยอ.....	- สมาพันธ์ฯ เล'สาบ

วาระที่ 5 สรุปบทเรียนและผลการดำเนินงานของโซน 2

1. กลไกการทำงานของโซนเป็นอย่างไร

1.1 ปัญหา/อุปสรรค

- 1.1.1 การพิจารณาของโซนบางครั้งมีปัญหาความคิดเห็นของคณะกรรมการไม่ตรงกัน มีความหนักใจในการพิจารณาโครงการ
- 1.1.2 มีความสลับซับซ้อนในการทำงาน
- 1.1.3 มีการประสานงานกับผู้นำโดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ

1.2 ข้อเสนอแนะ

- 1.2.1 ให้มีการยุบโซน
- 1.2.2 กิจกรรมที่ต้องเสนอผ่านโซนพิจารณา ต่อไปไม่ต้องผ่านการพิจารณาจากโซน
- 1.2.3 มีการประสานกับผู้นำโดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ

2. เรื่องโซนใกล้จะหมดวาระ

จากการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของโซน ที่มีโครงสร้างและการพิจารณาโครงการ/กิจกรรมที่สมาชิกแต่ละชมรมฯ เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ จึงมีมติให้ยุบการดำเนินงานของโซน ซึ่งเป็นผลให้กิจกรรมที่ต้องเสนอผ่านโซนพิจารณา ต่อไปไม่ต้องผ่านการพิจารณาจากโซน

3. บทบาทหน้าที่การทำงานของกรรมการโซนที่ผ่านมา เป็นอย่างไร

จุดแข็ง	จุดอ่อน	ข้อเสนอแนะ
1. โครงการได้พิจารณาจากชมรมฯแล้ว (ผ่านการมีส่วนร่วมจากพื้นที่) 2. สามารถเขียนโครงการได้ 3. เอาประสบการณ์ วิธีการเขียนโครงการไปเขียนโครงการเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ 4. ได้มีการนำเสนอโครงการเพื่อพิจารณา 5. ได้มีการพิจารณาโครงการก่อนการดำเนินการทำกิจกรรมต่อไป 6. ได้เรียนรู้วิธีการเขียนโครงการ	1. คณะกรรมการไม่ค่อยพูดคุย ถกกัน ทำให้โครงการสามารถพิจารณาผ่านไปได้ง่าย 2. บางโครงการมาเขียนในที่ประชุม 3. ไม่ได้ติดตามการทำงานจริง 4. มีการเขียนโครงการเลียนแบบคนอื่น 5. ขาดทักษะในการนำเสนอโครงการ 6. คณะกรรมการมีการเกรงใจกันมากเกินไป 7. บางโครงการไม่ได้ผ่านการพิจารณาจากชมรมฯ (ขาดการมีส่วนร่วม)	1. ควรมีการอบรมเรื่องการเขียนโครงการ/การนำเสนอโครงการ 2. การเสนอโครงการควรมาจากการมีส่วนร่วมของพื้นที่ 3. มีการติดตามโครงการที่พิจารณาผ่านไปแล้ว

กรณีกลุ่ม, ชมรมฯ เสนอโครงการผ่านไปแล้ว แต่ไม่เข้าร่วมประชุม

1. กรณีกลุ่มที่ได้รับการอนุมัติกิจกรรมไปแล้ว แต่หลังจากทำกิจกรรมแล้ว กลุ่มไม่ได้มาร่วมประชุม
มติ ให้ชมรม ติดตาม
2. กรณีกลุ่มที่ยังไม่ได้ทำกิจกรรม/ยังไม่ได้รับงบประมาณในการทำกิจกรรม ไม่มาเข้าร่วมประชุมติดต่อกัน 3 เดือน แต่ผ่านการพิจารณาอนุมัติกิจกรรมไปแล้ว
มติ ตัดงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม

วาระที่ 6 เรื่องปรึกษาหารือ

1. โครงการสิทธิมนุษยชนศึกษา, กรณีลุ่มทะเลสาบ

โครงการสิทธิมนุษยชน ของ อ.เสน่ห์ จามริก ได้มีการเสนอโครงการ และงบประมาณโดยนายนิทัศน์ แก้วศรี ณ ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โดยนำเอากรณีปัญหาเชื้อปากระวะมาเสนอ เพื่อหาแนวทางแก้ไข

คณาจารย์เสน่ห์ จามริก เสนอให้มีการเสริมการเรียนรู้ การสร้างฐานชุมชน ให้สมาชิกเข้าใจปัญหาร่วม ได้เสนอให้พื้นที่ทะเลสาบทำกรณีของเชื้อนปากกระวะ เป็นรูปแบบของการวิจัย โดยเสนอให้โครงการมีตัวแทนเป็นคณะกรรมการ และมีคนประสานงานในพื้นที่

ขณะนี้โครงการได้รับการอนุมัติแล้ว โดยมีผู้ประสานงานโครงการ 1 คน คือ คณิดา ศรีประสม และอยู่ในระหว่างการเริ่มต้นระยะแรก 6 เดือน จากเดือน ส.ค. 45 – ม.ค. 46 โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการดังนี้ คือ

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ของกลุ่มทะเลสาบ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายโครงการพัฒนาของรัฐในลุ่มทะเลสาบร่วมกับของสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบกับชาวบ้านในทุ่งระโนด
2. เรียนรู้สิทธิของชุมชนบนฐานทรัพยากรลุ่มน้ำทะเลสาบตามรัฐธรรมนูญ การส่งเสริมด้านวิชาการให้กับชุมชนโดยนักวิชาการและนักพัฒนา การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย
3. การพัฒนาสมรรถนะแห่งสิทธิชุมชนเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน
 - ใช้โครงการสิทธิฯ ช่วยเสริมในการขยายฐานและวางแผนร่วม โดยใช้ชมรมฯ เป็นการกำหนดแผนขยายฐาน แต่ใช้เงื่อนไขของโครงการสิทธิฯ เป็นแนวทางการดำเนินงานของโครงการสิทธิชุมชนศึกษาโดยจะได้ไปประชุมร่วมกับชมรมฯ ทั้ง 5 ชมรมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อวางแผนในระดับชมรมฯ
 - กลุ่มเป้าหมายที่ร่วมกันทำต้องมีการเพิ่มขึ้น
 - พื้นที่โครงการสิทธิในเครือข่ายของสมาพันธ์ แต่จะเพิ่มพื้นที่ตะเควะเข้ามา (ระโนด)
 - เพื่อช่วยเสริมฐานและขยายฐานเพิ่มขึ้น ให้เข้มแข็งขึ้น

2. การดำเนินงานของสมาพันธ์ฯ ต่อโครงการอโมงค์ตลอดทะเลสาบ

1. การให้ข้อมูลที่แท้จริงของโครงการฯ (ความเป็นมา/ผลกระทบโครงการฯ) โดยนายณฤทธิ์ ดวงสุวรรณ เป็นผู้รับผิดชอบ

2. เวทีข้อมูล "อุโมงค์ลอดทะเลสาบ" ครั้งที่ 1 ในวันที่ 24-25 สิงหาคม 2545 ณ เขตห้ามล่าสัตว์ทะเลน้อย

3. กลับไปคุยในพื้นที่ นำข้อสรุปมาปรึกษาหารือ
4. จัดเวทีประชุมทำความเข้าใจ
5. ทำหนังสือแสดงเจตนารมณ์ในการคัดค้านโครงการฯ

3. การทำสื่อเผยแพร่ข้อมูลของสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบ

การทำสื่อเผยแพร่ข้อมูลของสมาพันธ์ฯ เลสาบ โดยมีมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชฯ เข้ามาช่วยจัดทำข้อมูลเผยแพร่ เพื่อสื่อให้คนภายนอกเข้าใจถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับทะเลสาบสงขลา

1. มีรายการที่เกี่ยวข้องกับสมาพันธ์ฯ ภาคใต้ ออกโทรทัศน์เพื่อสื่อต่อสาธารณชน
2. สื่อข้อมูลทะเลสาบ
 - 2.1 ให้แต่ละพื้นที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลที่จะนำเสนอ (ปัญหาที่เกิดขึ้นในภาพรวม)

ประเด็นที่จะนำเสนอ (ภาพรวม)

1. ทะเลสาบตอนล่าง
 - ปัญหาน้ำเสีย (จากบ่อป้ามัด, เทศบาลนครหาดใหญ่, โรงงานอุตสาหกรรม, นาทุ่ง)
 - ปัญหาเรืออวนรุน
2. ทะเลสาบตอนกลาง (ปากพะยูน, จองถนน, คูขุด)
 - ปัญหาเครื่องมือประมงกีดขวางร่องน้ำในทะเลสาบ (โพงพาง, โซ)
 - เชื้อนกมันทะเลสาบ จองถนน-เกาะใหญ่/ เชื้อนปิดปากกระวะ
 - ทะเลสาบตื้นเขิน
3. ทะเลสาบตอนบน
 - ทะเลน้อยตื้นเขิน
 - น้ำเสีย
 - วัชพืช

กิจกรรมที่ทำมาแล้ว

กิจกรรมฟื้นฟูทะเลสาบ

- เขตอนุรักษ์
- ปลดปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ
- ปลุกป่าชายเลน

แต่ละประเด็นจะมีเจ้าหน้าที่ลงไปหาข้อมูลในพื้นที่คือ ผู้ประสานงานฝ่ายรณรงค์ โครงการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและชายฝั่งทะเล มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชฯ

4. การรื้อท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย

เสนอกรณีท่อก๊าซโดยตัวแทนในพื้นที่กลุ่มผู้คัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลย์

1. นายสุไลมาน หมัดยูไล๊ะ

2. นายสุริยา ทวะหล้า
3. นายเส้น หมดเมะ
4. นายหวัง
5. นางรอกีเย๊ะ หมะเท

วัตถุประสงค์จากการมาร่วมประชุมของตัวแทนกลุ่มผู้คัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย

1. เพื่อทำความเข้าใจ และให้ข้อมูล
2. เพื่อสร้างฐาน / สร้างเครือข่าย

กิจกรรมที่ผ่านมา

1. มีการยื่นหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา, นายกรัฐมนตรี
 - เพื่อให้รู้ถึงผลกระทบที่ได้มีการคัดค้านโครงการฯ
 - เพื่อปกป้องแผ่นดินเกิด, บรรพบุรุษ และทรัพยากรของประเทศ
 - ต้องการรักษาผลประโยชน์ไว้ให้ลูกหลาน
2. การศึกษาข้อมูล/ การศึกษาดูงานภาคตะวันออก ถึงผลกระทบของการสร้างท่อก๊าซ
 - ผลประโยชน์ได้กับนักการเมืองหรือนายทุน ชาวบ้านไม่ได้ผลประโยชน์กับโครงการนี้
 - โครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย ชูต่อมาให้มาเลเซียใช้ก่อน 5 ปี
 - ทำสัญญาซื้อ-ขายกับมาเลเซีย 20 ปี
 - โครงการฯ นี้มี 7 ทางเลือก แต่เลือกพื้นที่ ต.ตลิ่งชัน มีกลุ่มนักการเมืองซื้อที่ดินไว้แล้วสองหมื่นไร่ แต่นายกฯ ทักษิณ ชินวัตร ยังไม่รู้ว่าทำไมเลือกพื้นที่นี้
 - จากการศึกษาดูงานในภาคตะวันออก ทำให้วิถีชีวิตของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป
 - อาชีพของคนจะนะ 3 อาชีพ คือ ประมง, รับจ้าง, การเกษตร ยังไม่ได้มีการลงวิจัย แต่เป็นเพียงการวางแผน 20 บ้าน ให้สงขลาเป็นนิคมอุตสาหกรรม โดยใช้ก๊าซธรรมชาติในพื้นที่ 2 หมื่นกว่าไร่
 - ประเทศไทยได้ผลประโยชน์จากก๊าซธรรมชาติจริงๆ เพียงแค่ 15%
 - โดยแบ่งให้ ปตท. สม 10% และค่าภาคหลวงของรัฐ 5% แต่ที่เหลือให้กับมาเลเซีย
3. การแสดงเจตจำนงค์ ปิดกั้นการทำประชาพิจารณ์เพื่อการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

สาเหตุของการคัดค้าน

1. เช่นสัญญา ลงนามซื้อ-ขายท่อก๊าซ ก่อนทำประชาพิจารณ์
2. การทำประชาพิจารณ์ผิดกฎหมายรัฐธรรมนูญ ไม่เป็นธรรม (ทำก่อนการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม)
3. ประธานจัดทำกรประชาพิจารณ์ สนับสนุนผู้ได้รับผลประโยชน์

ผลจากการเรียกร้อง

ได้มีการเลื่อนจุดขึ้นท่อก๊าซจากพื้นที่ลานหอยเสียบ ไปพื้นที่บ้านโนไไร่ โดยมีระยะทางห่างกัน
เพียงแค่ 4.8 กิโลเมตรเท่านั้น ในวันที่ 3 - 4 กันยายน จะมีการจัด "มหกรรมคนค้านท่อก๊าซ" เพื่อทำ
ความเข้าใจ และให้ข้อมูลต่อพี่น้องในเมือง โดยมีพี่น้องจาก เชียงใหม่, ลำพูน, ปอนอก/หินกรูด และ
ภาคอีสาน มาร่วมด้วย

ปิดการประชุม 13.30 น.

บันทึกการประชุม น.ส.พิศพร ไชยภักดี, นายอาร์อน ปะตุกา, น.ส.สุพรรณิ
พิมพ์ นายอาร์อน ปะตุกา

รายงานการประชุมวางแผนงานร่วมกับชมรมชาวประมงรอบทะเลสาบ

โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้ กรณีลุ่มทะเลสาบ

วันที่ 13, 18, 19, 23, 27 สิงหาคม พ.ศ.2545

วันที่ 13 สิงหาคม 2545 (ครั้งที่ 2)

ประชุมร่วมกับชมรมชาวประมงอำเภอสติงพระ จ.สงขลา ณ ที่ทำการชมรมอำเภอสติงพระ โดยได้ปรึกษากรรมการชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ ถึงการขยายฐานสมาชิกของชมรมฯ ซึ่งเคยตั้งเป้าหมายที่จะขยายเครือข่ายไปยังหมู่บ้านชาวประมงใกล้เคียงแต่ไม่ได้ทำตามแผนงานที่ตั้งเอาไว้ จึงเป็นโอกาสที่โครงการสิทธิชุมชนศึกษาเข้ามาประสาน และที่ประชุมต้องการที่จะขยายเครือข่ายไปยังบ้านระฆัง ต.ท่าหิน อ.สติงพระ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่เคยทำกิจกรรมการฟื้นฟูมาบ้างแล้ว

วันที่ 18 สิงหาคม 2545 (ครั้งที่ 3)

ประชุมร่วมกับชมรมชาวประมงทะเลสาบสงขลาตอนล่าง ณ สำนักงานโครงการพัฒนาชุมชนประมงขนาดเล็ก จ.สงขลา

โดยปรึกษากับคณะกรรมการฯ ถึงการทำงานของโครงการสิทธิชุมชนศึกษาและการเสริมการทำงาน โดยการขยายเครือข่ายของชมรมฯ ซึ่งที่ประชุมได้กำหนดให้เป็นบ้านท่าเมรุ ต.บางกล่ำ อ.บางกล่ำ จ.สงขลา เป็นหมู่บ้านเครือข่าย ซึ่งถึงแม้ว่าบ้านท่าเมรุจะเข้ามาประชุมร่วมกับชมรมฯ อยู่บ้าง แต่ยังขาดความเข้าใจในระดับหมู่บ้าน

วันที่ 19 สิงหาคม 2545 (ครั้งที่ 4)

ประชุมร่วมกับชมรมชาวประมงอำเภอปากพะยูน จ.พัทลุง ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์

ได้ปรึกษากับชมรมชาวประมงอำเภอปากพะยูนถึงการขยายเครือข่ายของชมรมฯ เพื่อการร่วมกันหาแนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาทะเลสาบ ที่ประชุมได้กำหนดที่จะขยายเครือข่ายไปยังบ้านบ่อนนท์ ต.เกาะนางคำ อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง ซึ่งเคยมีตัวแทนของชุมชนมาประชุมร่วมกับทางชมรมฯ อยู่บ้าง

วันที่ 23 สิงหาคม 2545 (ครั้งที่ 5)

ประชุมร่วมกับชมรมชาวประมงรักษ์ทะเลน้อย ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์ฯ

ได้กล่าวถึงโครงการสิทธิชุมชนศึกษา และการขยายเครือข่ายของชมรมฯ โดยได้ข้อสรุปว่าให้เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างโครงการสิทธิชุมชนศึกษา และโครงการนําร่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพื้นที่ทะเลน้อย ทั้งนี้โครงการนําร่องฯ ไม่มีเจ้าหน้าที่ทำงานในพื้นที่จึงเป็นโอกาสที่มีโครงการสิทธิฯ เข้ามาช่วยทำงานเป็นความร่วมมือที่ดี และชาวบ้านจะได้ไม่สับสนโดยมีพื้นที่เป้าหมายในหมู่ที่ 1, 2, 13 ต.พนางตุง และหมู่ที่ 1, 2 ต.ทะเลน้อย อ.ควนขนุน จ.พัทลุง

วันที่ 27 สิงหาคม 2545 (ครั้งที่ 6)

ประชุมร่วมกับชมรมชาวประมงอำเภอเขาชัยสน-บางแก้ว จ.พัทลุง ณ ที่ทำการชมรมฯ

ที่ประชุมได้วางแผนที่จะขยายเครือข่ายไปยัง บ้านปากพล, บ้านพัททอง บ้านทุ่งชะ บ้านจงเก โดยชมรมชาวประมงเขาชัยสน-บางแก้ว ได้รับโครงการนำร่องการจัดการทรัพยากรและธรรมชาติเช่นเดียวกับพื้นที่ทะเลน้อย แต่ในพื้นที่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ประจำ แนวทางของโครงการสิทธิชุมชนศึกษาสำหรับชมรมฯ ที่อำเภอเขาชัยสน-บางแก้ว จึงอยู่ในระดับการติดตามความเคลื่อนไหวและร่วมทำกิจกรรมตามความจำเป็น

ประสานแกนนำกลุ่มชาวนาที่ตำบลตะเครียะ อำเภอระโนด

สำหรับกลุ่มชาวนาทุ่งระโนด ซึ่งเป็นพื้นที่กลุ่มเป้าหมายสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการทรัพยากรในลุ่มทะเลสาบมีความยั่งยืน เกิดประโยชน์กับทุกกลุ่มอาชีพรอบทะเลสาบ โดยในกลุ่มชาวนาระโนดได้ประสานกับแกนนำชาวนา เลือกพื้นที่บ้านหนองถั่วย ต.ตะเครียะ อ.ระโนด จ.สงขลา เป็นพื้นที่เป้าหมายเพื่อขยายและประสานกับกลุ่มชาวนาอื่นๆ ในอันดับต่อไป

คณิตา ศรีประสม (บันทึก)

รายงานการประชุมวิเคราะห์ชุมชนและจัดทำแผนชุมชน
โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้ กรณีผู้มทะเลสาบ
วันที่ 10 กันยายน พ.ศ.2545 เวลา 09.00 – 16.00 น.
ณ ห้องประชุมโรงเรียนพนาศุภวิทยา อ.ควนขนุน จ.พัทลุง

ได้แบ่งกลุ่มย่อยออกเป็น 4 กลุ่ม เพื่อระดมความคิดโดยให้ทุกกลุ่มได้ระดมความคิด 4 ประเด็น ด้วยกันคือ จุดเด่นของชุมชน, จุดด้อยของชุมชน, ปัญหาอุปสรรค และโอกาสที่เอื้อต่อชุมชน โดยที่ประชุมได้แลกเปลี่ยนถกเถียง และมีข้อสรุปร่วมกันดังนี้ คือ

จุดเด่นของชุมชน

1. มีทรัพยากรเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีนกน้ำ เป็นทะเลน้ำจืด
2. มีผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่สำคัญและขึ้นชื่อคือ เสื่อกระจูด ปลาเค็ม ปลาร้า ไตปลา
3. ลักษณะหมู่บ้านเด่นเป็นสะพานยาว ชุมชนหนาแน่น
4. มีประเพณีวัฒนธรรมที่เหนียวแน่น เช่น สงกรานต์ ชักพระ เดือนสิบ
5. คนในชุมชนมีน้ำใจ อธิยาศัยดี
6. มีความสามัคคีในบางเรื่อง เช่น งานบุญ
7. คนในชุมชนกล้าแสดงความคิดเห็น
8. มีกลุ่มอาชีพหลากหลาย
9. การคมนาคม การสื่อสารสะดวก

จุดด้อยของชุมชน

1. มีปัญหาขยะจากชุมชน
2. มีวัชพืชมากโดยเฉพาะผักตบชวา
3. ทะเล คดอง ดินแข็ง
4. ระบบการระบายน้ำในชุมชนไม่ดี ทำให้เกิดน้ำเน่าเสีย
5. บ้านเรือนแออัด เสี่ยงต่อการเกิดไฟไหม้
6. ปัญหายาเสพติด การพนัน
7. ปัญหาศัตรูพืช นกน้ำทำลายกระจูด
8. ขาดแคลนกระจูด ต้องซื้อจากที่อื่น
9. มีการทำประมงผิดกฎหมาย เช่น ยานเบือปลา ช็อตปลา
10. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทับซ้อนพื้นที่ทำกิน
11. ชุมชนขาดการพัฒนา ไม่สามารถรวมตัวกันได้ กลุ่มไม่เข้มแข็ง ขาดผู้นำที่มีคุณภาพ

โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้-กรณีผู้มทะเลสาบ

D:82-รายงานการประชุมวิเคราะห์ชุมชนและจัดทำแผนชุมชน

26/2/03

12. มีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สัตว์น้ำลดน้อยลง บางชนิดสูญพันธุ์
13. ผู้หญิงมีส่วนร่วมน้อย
14. คนว่างงาน
15. เป็นหนี้สินมาก
16. ขาดการเรียนรู้

อุปสรรคจากภายนอก

1. หน่วยงานของรัฐขาดความจริงจังในการแก้ปัญหา ขาดการติดตาม ขาดการประสานงาน
2. มีการทำประมงข้ามเขต และใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย
3. แผนของชุมชนไม่ชัดเจน, ไม่เป็นเอกภาพ
4. ปัญหานายทุนจากภายนอก
5. สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงกระทบต่อการประกอบอาชีพ
6. ปัญหาตลาดของผลิตภัณฑ์กระจุต ราคาต่ำ ตลาดมีน้อย
7. ที่ดินได้รับการอนุญาตให้ปลูกกระจุต ถูกสวนพฤกษศาสตร์ขุดครอบครอง
8. การทำวิจัยชาวบ้านไม่ได้รับรู้ ไม่ได้รับประโยชน์
9. หน่วยงาน โครงการของรัฐ ไม่ทำตามความต้องการของชาวบ้าน
10. การบังคับใช้กฎหมายประมงไม่ชัดเจน
11. ปัญหานกน้ำ ทำลายกระจุตเสียหาย

โอกาสของชุมชน

1. มีหน่วยงานของรัฐเข้ามามาก เป็นแหล่งการศึกษาวิจัย
2. พื้นที่เหมาะสมในการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
3. อยู่ในพื้นที่แรมซาไซท์
4. อยู่ในพื้นที่โครงการลุ่มน้ำปากพนัง, โครงการนำร่องขุดลอกทะเลน้อย
5. มีเส้นทางทะเลน้อย-ระโนด
6. มีการจัดแปลงสาธิตปลูกกระจุต 50 ไร่
7. เป็นแหล่งท่องเที่ยว ช่วยเสริมรายได้ให้ชาวบ้าน

สรุปผลการวิเคราะห์ปัญหา

เกณฑ์การพิจารณา

1. เป็นปัญหาพื้นฐานของปัญหาอื่น
2. อยู่ในวิสัยที่สามารถทำได้

3. เป็นปัญหาเร่งด่วนของชุมชน

ลำดับความสำคัญของปัญหา

1. ปัญหาขาดการเรียนรู้ ขาดจิตสำนึก
2. ปัญหาขยะจากชุมชน
3. ปัญหาขาดแคลนกระจุต
4. ปัญหาการทำประมงโดยใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย
5. ปัญหาผู้หญิงมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนน้อย

สรุปผลการดำเนินงานของชุมชนทะเลน้อย

โครงการ	วิธีการ	ระยะเวลา
1. ส่งเสริมการเรียนรู้	1. ส่งเสริม จัดประชุมประจำเดือนของทุกหมู่บ้านในชุมชน 2. จัดประชุมประจำเดือนสมาชิกกลุ่ม "ชุมชนทะเลน้อยพัฒนา" 3. ให้ความรู้ผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้าน 4. ปรับปรุงที่อ่านหนังสือพิมพ์ 5. จัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน	วันที่ 3 ของเดือน เวลา 13.00 น. ณ วัดทะเลน้อย
2. แก้ปัญหาขยะ	1. ประสาน อบต. โดยใช้ 3 มาตรการ คือ การป้องกัน การแก้ไข และส่งเสริมการลดขยะ 2. การประชุมสัมพันธในชุมชน	
3. แก้ปัญหาขาดแคลนกระจุต	1. จัดกลุ่มผู้สนใจปลูกกระจุต 2. ประสานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดพื้นที่ปลูกกระจุต 3. กำหนดการบริหารจัดการ	
4. แก้ปัญหาเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย	1. จัดเวทีประชุมผู้ประกอบอาชีพประมงเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาร่วมกัน 2. เพิ่มบทบาทและจัดระบบการทำงานของสมาชิกประมงอาสา	

โครงการ	วิธีการ	ระยะเวลา
4. แก้ปัญหาเครื่องมือ ประมงผิดกฎหมาย(ต่อ)	3. จัดกิจกรรมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ 4. ประสานงานเจ้าหน้าที่ประมงผู้รับผิดชอบ	
5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของผู้หญิง	1. จัดเวทีการพูดคุยของผู้หญิงในชุมชน ทะเลน้อย 2. จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับสิทธิสตรี 3. ส่งเสริมการรวมกลุ่มของสตรีใน ระดับชุมชนและเครือข่าย	

คณิตา ศรีประสม
(บันทึก)

การประชุมวิเคราะห์ชุมชนบ้านหนองถั่ว
โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้
วันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2545 เวลา 10.00 – 13.00 น.
ณ โรงเรียนบ้านหนองถั่ว ต.ตะเคียน อ.ระโนด จ.สงขลา

จุดแข็ง / ข้อดี / สิ่งที่น่าภูมิใจ

- ชนบทรวมนิยมประเพณี เดือน 5, 10 ทอดผ้าป่า, กรฐิน ยังเหนียวแน่น
- การศึกษาของลูกหลาน = เรียนต่อ เรียนสูง , ตำแหน่งราชการสูง
- คำน่อนามัยได้ที 2 ของประเทศ เพราะคนร่วมมือจนได้ครบ 5 ส.
- ความสัมพันธ์ของชุมชน / การช่วยเหลืองานกันยังเหนียวแน่น
- สามารถทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง มาตั้งแต่ พ.ศ. 2512
 - มีโครงการชลประทานทุ่งระโนด - น้ำดี
 - ดินดี = ปัจจุบันใช้ปุ๋ยมาก
 - มีแรงงานในครอบครัวทำนา / จ้างในการเก็บเกี่ยวอย่างเดียว
- คนมีน้ำใจ / เสียสละสูง
- มีแหล่งพื้นบ้านมีชื่อเสียง "แหล่งเคียว"
 - เอน้ำตาลมาจากสทิงพระ และระโนดบางส่วน
 - มีสูตรเฉพาะ / มีมานาน / รสชาติดี
- มีกลุ่มในชุมชนหลายกลุ่ม
 - กลุ่มออมทรัพย์ มี 2 กลุ่ม
 - กองทุนหมู่บ้าน
 - กลุ่มแม่บ้าน
 - กลุ่มข่าวสารซ่อมมือ
 - กลุ่มฉาปณกิจของชุมชน
 - กลุ่มประชาสงเคราะห์
 - กลุ่มดอกไม้จันทร์
 - กลุ่มแหล่งพื้นบ้าน
 - กลุ่มผู้สูงอายุ
 - กลุ่มเยาวชน (เลี้ยงหมู)

ปัญหา / สิ่งที่ยากแก้ไข

- ราคาข้าวตกต่ำ ทำนาไม่ได้กำไร (ค่าจ้าง, ปุ๋ย, ยา, ค่าเช่าที่นา 80% ของคนทั้งหมด)

- ใช้ปุ๋ยในการทำนามาก = (ใช้ปุ๋ยหลังจากทำนาปีละ 2 ครั้งประมาณ 5 ปี)
- ดินเสื่อมลง
- ใช้สารเคมีมาก, ศัตรูพืชมาก = (คนเคยตายเพราะฉีดยาฆ่า, ยาหนอน)
- ไม่มีผู้จ้าง
- ไม่มีลานตากข้าว ข้าวเปียกต้องรีบขาย
- จำนำข้าวไม่ทัน เพราะเขาเปิดให้จำนำช้า
 - ต้องขายให้โรงสี, ถูกกดราคา (โรงสีจับมือกัน ได้มากกว่าชาวนา)
 - รัฐบาลจะเปิดรับจำนำก่อนข้าวสุก
- น้ำท่วมบางปี / ฝนแล้งบางปี
- คลองดินเขิน มีวัชพืช = การระบายน้ำไม่ดี ทำให้ข้าวเปียก
- ไม่มีอาชีพเสริมอื่นๆ นอกจากทำนา
- หน่วยงานรัฐมาส่งเสริมด้านการทำมาหากินน้อย
- คนมีที่นาบ่อย ต้องเช่าคนอื่นทำ (800-100 บาท/ไร่) คนให้เช่ามีที่นามากมาจับจองก่อน ตอนหลังย้ายไปอยู่นอกชุมชน
- เดิมเก็บข้าวด้วยแกะ = ปัจจุบันเก็บด้วยรถ, ใส่กระสอบ ทำให้ข้าวเปียกต้องรีบขาย
- น้ำเค็มจากนาุ้ง แม้จะแบ่งโซนแล้ว แต่น้ำนาุ้งปล่อยลงคลองระโนด ขลประทานที่หัวป่าจะสูบน้ำเข้าระบบชลประทานในทุ่งนาต่อ (นาุ้ง แยกขายทะเลตั้งแต่กระแสน้ำขึ้น สทิงพระ) ปีที่ฝนทิ้งช่วง น้ำเค็มจะรุกเข้ามา แต่ชาวบ้านบอกให้สูบน้ำเพราะไม่มีอาชีพอื่น โดยตกลงกับชลประทานว่า ถ้าเสียหายชาวบ้านจะไม่เอาผิด (ข้าวจะเสีย)
- ปัญหายาเสพติดรุนแรงทั้งตำบล (โดยเฉพาะเด็กมัธยม / เด็กมีฐานะ)
- ปัญหาลักขโมย เครื่องมือเกษตรกร / สายไฟข้างถนน / วัด
- ปัญหาหนี้สิน
- หน้าแล้งไม่มีน้ำใช้ / น้ำเค็ม
- ดักลอบวางยาเบื่อ / ชีตปลา

ลำดับปัญหา

1. ปัญหาข้าว
2. คลองดินเขิน
3. ปัญหาน้ำเค็ม/น้ำใช้
4. ยาเสพติด
5. ลักขโมย

6. ขาดอาชีพเสริม

แผนชุมชนบ้านหนองก้วย

ปัญหา	โครงการ	วิธีการ	หน่วยงาน	เวลา	งบ
ข้าว	1. แก้อาการข้าว ดำ 2. แก้ปัญหา การปลูกข้าว	- ลดต้นทุน - ประกันราคา - รวมกลุ่ม - ขายตรงให้โรงสี - ชำน้ำให้ตรงกับเวลาข้าว สุก - พันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตดี - ราคาปุ๋ย/สารเคมี - แก้ปัญหาน้ำเค็มจากนาทุ่ง	ธ.ก.ส.		
คลองตัน	ขุดลอก	- เอาวัชพืชขึ้นหน้าบ้านตัว เอง - ขุดลอกคลอง - ตกแต่งคันคลองให้สวย	อบต., กำนัน, โรงเรียน, สจ. ส.ส. , ครอบครัว	ต.ค. 45- ต. ค.45	60,000 63,000
น้ำกินน้ำใช้		- โอดเก็บน้ำทุกครัวเรือน - น้ำใช้ ม.2 มีแล้ว แต่ไม่ ครบขอติดตั้งประปาต่อจาก ที่ค้างไว้	อบต., รพช.	2546	
ยาเสพติด		- ศึกษากลุ่มเป้าหมาย, ครอบครัวผู้เสพ, พ่อแม่ - สร้างแนวร่วมชุมชน - ทำความเข้าใจกับเด็ก/ส่ง เสริมอาชีพ/ กีฬา (เด็ก 9 คน) - ปราบัด	สจ., เอ็นจีโอ	2546	180,000
ลักษณะ	1. เวรยาม 2. ชุมชนป้องกัน	- ประชาชนตำรวจ=ลาด ตระเวน - ประชุมชี้แจงให้ประชาชน ระวัง - ถ้าเกิดเหตุให้แจ้งตำรวจ ผู้ ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	ตำรวจ, อบต., ชาวบ้าน		

ปัญหา	โครงการ	วิธีการ	หน่วยงาน	เวลา	งบ
ลักษณะ (ต่อ)		- สร้างจิตสำนึกในการรักษา ทรัพยากรร่วมกัน			
อาชีพเสริม	โครงการ	1. รวมกลุ่ม 2. ชุติไรนา 3. ขอบพันธุ์สัตว์น้ำ-พันธุ์พืช จากรัฐ			

คณะทำงาน

1. เนียม	9. เชื้อน
2. สนั่น	10. สมบูรณ์
3. เติม	11. หนูทอง
4. ส่อง	12. สายใจ
5. อมร	13. ห้วย
6. ไพรัตน์	14. ศรีเรือน
7. เจียม	15. ลอบ
8. เจริญ	

คำขวัญ

"ชลประทานดี พื้นที่ทำนา สุราเลิศรส ถิ่นยศเจ้าเมือง ลือเลื่องผ้าทอ"

รายงานการประชุมวางแผนงานชุมชนร่วมกับหน่วยงานราชการ
โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้ กรณีลุ่มทะเลสาบ
วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ.2545 เวลา 09.00 - 16.00 น.
ณ วัดทะเลน้อย อ.ควนขนุน จ.พัทลุง

สืบเนื่องจากการประชุมวิเคราะห์ชุมชนของบ้านทะเลน้อย เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2545 ที่โรงเรียนพนางตุงวิทยา ได้มีการนัดประชุมใหม่เพื่อพูดคุยในรายละเอียดของแผนงานและการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยได้พูดคุยในรายละเอียดของแผนดังนี้

โครงการ	วิธีการ/หน่วยงาน	กลุ่มผู้รับผิดชอบ
ปัญหากระจัด	1. เกษตรอำเภอให้กลุ่มได้ทำโครงการ พร้อมทั้งแผนที่แนบ 2. ให้ทำเรื่องถึง อบต. 3. ให้ทำโครงการเข้าแผนประจำปีของ จังหวัดพัทลุง	ผู้รับผิดชอบกรณีปัญหากระจัด 1. สกุด โรจนรัตน์ 2. ณรงค์ ชื่นแข่ง 3. บุญฤทธิ์ ทวีสุข 4. เสียม บุญส่ง 5. สุก บัวบาน
ปัญหาการทำประมง	1. กำหนดวันประมงอาสาประจำปีในวันที่ 2 ธ.ค. ของปี ให้มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ 2. จัดเวทีพูดคุยสำหรับผู้ทำประมงในพื้นที่ทะเลน้อย โดนให้ประมงอำเภอเป็นเจ้าภาพ 3. บทบาทของประมงอาสาควรกำหนดชัดเจน 4. จัดตั้งกลุ่มเพาะพันธุ์ปลาเพื่อปล่อยสู่ทะเลน้อย	ผู้รับผิดชอบกรณีปัญหาการทำประมง 1. ประสบ แก้วบุญส่ง 2. สุภาพ เกื้อไชย 3. ณรงค์ ชื่นแข่ง 4. สมมาตร นุ่นคง 5. บุญธรรม วัชรอด 6. บุญฤทธิ์ ทวีสุข 7. เจริญ เปียคล้าย 8. รื่น รักมัญญ 9. สมบูรณ์ อรุณรัตน์

โครงการ	วิธีการ/หน่วยงาน	กลุ่มผู้รับผิดชอบ
ปัญหาขยะน้ำเสีย	1. จัดกิจกรรมเก็บขยะในชุมชนทุกวัน ที่ 15 ของเดือน 2. ทำป้ายประชาสัมพันธ์ในชุมชน 3 ป้าย 3. ประสาน อบต. และโรงเรียน 4. การบำบัดน้ำเสียในครัวเรือน น้ำเสียจากการย่อยกระดูก	
ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน	1. หอกระจายข่าว ที่อ่านหนังสือพิมพ์ ประสาน กศน. อ.ควนขนุน 2. ประสานกับโรงเรียน 3. การจัดการเรื่องหนังสือพิมพ์	ผู้รับผิดชอบเรื่องหอกระจายข่าว 1. ร.ร. พนางตุง 2. ร.ร. ทะเลน้อย 3. ผู้ใหญ่บ้าน 4. อ.จัน บัวบาน
การศึกษาดูงาน	พื้นที่บ้านตาละ, บางเคย, เกาะปันหยี ช่วง 13-14 ตุลาคม 2545	

คณิตา ศรีประสม
(บันทึก)

รายงานการประชุมวิเคราะห์ชุมชนบ้านบ่อนนท์
โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้ กรณีลุ่มทะเลสาบ
วันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ.2545 เวลา 13.00 – 16.00 น.
ณ บ้านบ่อนนท์ ต.เกาะนางคำ อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง

คุณสุภาภรณ์ พรรณราย รองประธานชมรมชาวประมงอำเภอปากพะยูน กล่าวถึงความ เป็นมาและวัตถุประสงค์ของการจัดประชุมเพื่อปรึกษาหารือที่บ้านบ่อนนท์ว่า เคยมีตัวแทนของ หมู่บ้านได้เคยเข้าร่วมประชุมกับชมรมชาวประมงอำเภอปากพะยูนอยู่หลายครั้ง และเห็นความ สนใจที่จะร่วมกับพี่น้องทะเลสาบ จึงเป็นโอกาสดีที่ได้มาประชุมครั้งนี้ เพื่อรับทราบปัญหาและ ความต้องการของพี่น้องในพื้นที่ เพื่อจะได้ทำแผนฟื้นฟูทะเลสาบร่วมกันในระดับชมรมฯ ต่อไป

ผู้สูงอายุได้เล่าความเป็นมาของชุมชน การทำมาหากินในอดีต ซึ่งจะได้กล่าวในข้อมูล ชุมชนต่อไป

การปกครอง

เพิกแยกการปกครองออกจากหมู่ที่ 5 เมื่อปี 2544

มีจำนวนครัวเรือน 42 ครัวเรือน นับถือศาสนาพุทธ

การประกอบอาชีพ

มีการทำสวนยาง, ทำประมง ซึ่งอยู่ประมาณ 30% และประกอบอาชีพประมงอย่างเดียว มีอยู่ 4 ครอบครัว นอกนั้นจะทำทั้งสวนยางพาราและประมง

ปัญหาในชุมชน

1. จับสัตว์น้ำได้น้อยลงมาก ซึ่งไม่คุ้มกับค่าน้ำมัน
2. ต้องออกไปทำประมงในที่ไกลออกไปมาก เช่น แถบเกาะขาม, ทะเลสาบคอนล่าง, ลำปำ, เกาะใหญ่

ความต้องการ

1. การทำเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำหน้าบ้าน
2. การสนับสนุนการปล่อยกุ้ง ปลา จากกรมประมง
3. การปลูกป่าริมทะเลเพื่อเป็นที่วางไข่ของสัตว์น้ำ

ที่ประชุมได้กำหนดให้มีการประชุมครั้งต่อไปในวันที่ 3 พ.ย. 2545 เพื่อพูดคุยรายละเอียดในแผนการดำเนินงานของชุมชนอีกครั้งหนึ่ง

คณิดา ศรีประสม (บันทึก)

รายงานการประชุมวิเคราะห์ปัญหาและแผนชุมชน
โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้ กรณีสุ่มทะเลสาบ
วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ.2545 เวลา 10.00 – 13.00 น.
ณ โรงเรียนบ้านหนองถั่ว ต.ตะเครียะ อ.ระโนด จ.สงขลา

คุณเจียง พรหมเทพ ตัวแทนกลุ่มชาวบ้านหนองถั่ว เปิดประชุมและนำเสนอสรุปแผนของชุมชนบ้านหนองถั่ว จากการประชุมเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2545 และเสนอแผนเรื่องอาชีพเสริมซึ่งที่ประชุมของหมู่บ้านได้ประชุมเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2545 และมีข้อสรุปว่าชุมชนต้องการการสนับสนุนงบประมาณการเลี้ยงเปิดเป็นอาชีพเสริมโดยมีผู้ต้องการจำนวน 40 คน โดยได้ตัวอย่างมาจากการเลี้ยงเปิดของคนในชุมชนที่เลี้ยงแล้วประสบความสำเร็จ

ได้มีการท้วงติงเรื่องต้นทุนที่แท้จริง การบริหารจัดการ และการตลาด รวมทั้งให้ที่ประชุมได้ร่วมกันวิเคราะห์เรื่องอาชีพหลักของชุมชนว่าเป็นอยู่อย่างไร ซึ่งมีข้อสรุปดังนี้คือ

ต้นทุนการทำนา

1. ค่าน้ำมันชักน้ำเข้านา 2 ถัง/ฤดู	2,850 บาท
2. พันธุ์ข้าว ไร่ละ 25 กก. (เกวียนละ 8,000 บาท)	200 บาท
3. ค่าปุ๋ย ไร่ละ 1 กระสอบ	350 บาท
4. ยานีตหญ้า 5 ไร่/ 1 ลิตร (ลิตรละ 500 บาท)	100 บาท
5. ค่าจ้างเกี่ยว 1 ไร่	300 บาท
6. ค่าเช่านา ไร่ละ 800 บาท (ทำนา 2 ครั้ง)	400 บาท
7. ค่าไถ ไร่ละ	400 บาท
8. ค่าลากข้าว กระสอบละ 15 บาท x 5 กระสอบ/ 1 ไร่	75 บาท
รวมต้นทุน	4,675 บาท

รายได้จากการขายข้าว ประมาณ 2,500 – 3,200 บาท

ปัจจัยที่ทำให้ทำนาอยู่ได้

1. นาไม่ได้เช่า
2. ไถนาเอง
3. พันธุ์ข้าวไม่ต้องซื้อ
4. ลากกระสอบข้าวเอง

ต้นทุนที่แน่นอน

1. น้ำมัน
2. ปุ๋ย

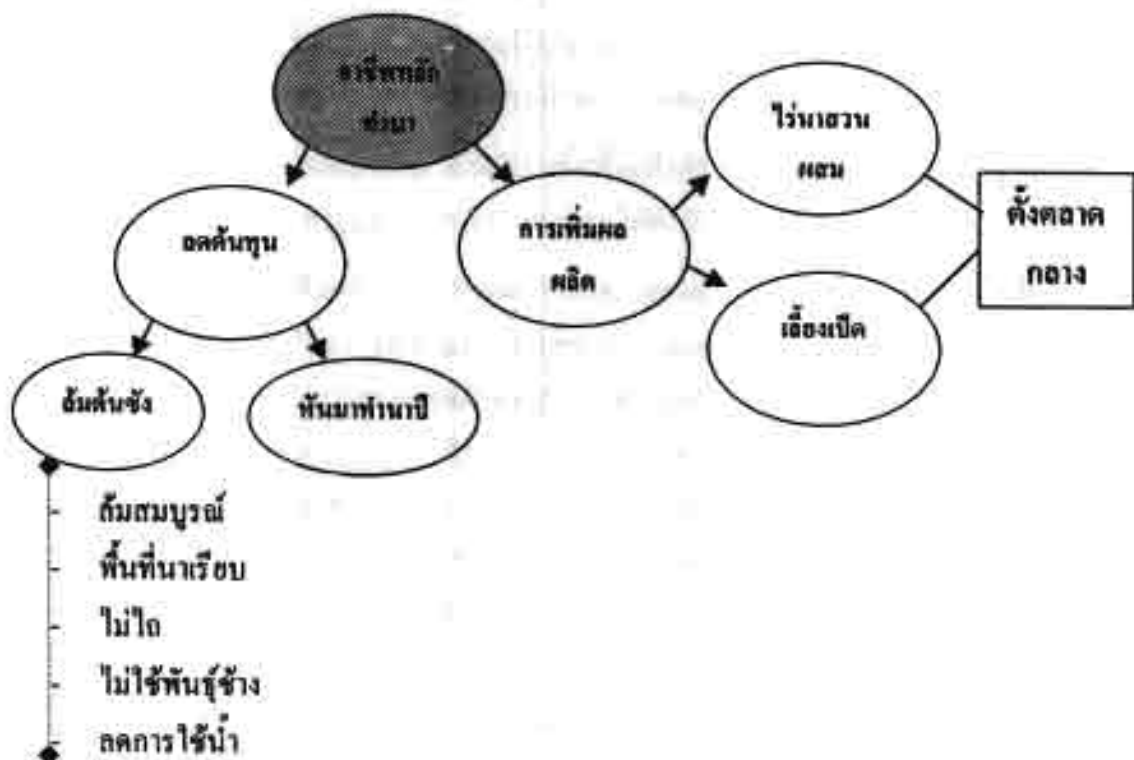
3. ยาฉีดหญ้า
4. ค่าจ้างเกี่ยว

รายได้ของชาวนาทุ่งระโนด

1. รายได้จากการทำนา เป็นรายได้หมุนเวียน ขายข้าวเสร็จต้องเอาไปใช้หนี้ และขอกู้ใหม่เป็นหนี้สินผูกพัน
2. รายได้จากการปลูกผัก, ผลไม้ เป็นรายได้เล็กๆ น้อย
3. จากการเลี้ยงสัตว์
4. จากการรับจ้าง
5. รายได้จากลูกหลานให้

แนวทางในการแก้ปัญหาการทำนา

1. ลดต้นทุน
2. เพิ่มผลผลิต

คณิตา ศรีประสม (บันทึก)

สำหรับแผนพัฒนาทะเลสาบระยยาวได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบรับไปจัดทำแผนแม่บทพัฒนาทะเลสาบต่อไป

หลักจากการประชุมที่ศาลากลางจังหวัดสงขลาได้มีความคืบหน้าดังนี้ คือ

- ได้มีคำสั่งให้หน่วยงานราชการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาทะเลสาบ ซึ่งงบประมาณสนับสนุน จำนวน 2 พันล้านบาท
- ระดับพื้นที่ มีการประชุมเรื่องแผนพัฒนาทะเลสาบบ้างแล้ว เช่น อบจ. สงขลา
- ระดับนโยบาย ทางสภาพัฒน์ฯ ได้ร่างโครงการศึกษาแผนแม่บทการพัฒนาทะเลสาบ งบศึกษา 16 ล้านบาท โดยมีบริษัทที่ปรึกษาจ้างทำแผนการศึกษา ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี โดยขั้นตอนขณะนี้ทางสภาพัฒน์ฯ กำลังปรึกษารื้อหน่วยงานต่างๆ และนักวิชาการ
- ได้มีการสำรวจกระชังปลากระพง, ไซตุ้ บริเวณที่ จะมีการขุดลอก ในทะเลสาบสงขลาตอนล่างเพื่อที่จะเวนคืน

วาระที่ 3 ข้อเสนอสมำพันธ์์

1. เสนอแผนงานภาคประชาชนในเรื่องของประมงและการจัดการน้ำ
2. เสนอให้ทางสภาพัฒน์ฯ ทบทวนแผนพัฒนาทะเลสาบเดิมที่มีอยู่แล้ว โดยไม่ต้องศึกษาใหม่ เพราะงบประมาณ 16 ล้านบาท สามารถพัฒนาทะเลสาบไปได้หลายส่วน
3. การเข้าไปมีส่วนร่วมของสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบ โดยขอเป็นคณะกรรมการร่วมหรือประชุมร่วมเพื่อเสนอหัวข้อการศึกษา
4. ให้ทำหนังสือเพื่อประสานนักการเมือง, หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น รมว. กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม, เลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรี, สภาพัฒน์ฯ, ฝ่ายค้าน

ปิดการประชุม 13.30 น.

คณิตา ศรีประตม
(บันทึก)

สรุปการประชุมการจัดทำแผนชุมชนบ้านบ่อนนท์
โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้ : กรณีลุ่มน้ำทะเลสาบ
วันที่ 7 พฤศจิกายน 2545 เวลา 10.30 – 15.00 น.
ณ บ้านบ่อนนท์ ต.เกาะนางคำ อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง

คุณสภาพร พรรณราย รองประธานชมรมชาวประมงอำเภอปากพะยูน ได้กล่าวเปิดประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุม และกล่าวถึงการทำกิจกรรมการฟื้นฟูทะเลสาบของชมรมฯ อ.ปากพะยูนที่ผ่านมา โดยเฉพาะกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์และการทำเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำเป็นเขตห้ามล่อมกระทุ้งน้ำบริเวณหน้าบ้าน ซึ่งได้เกิดขึ้นหลายชุมชน

จากนั้นคุณบุญ แก้วมณี ซึ่งเป็น อบต. บ้านบ่อนนท์ได้กล่าวถึงช่วงที่ผ่านมาว่าได้เคยเข้าร่วมกิจกรรมการฟื้นฟูทะเลสาบหลายครั้ง แต่ช่วงหลังได้ขาดช่วงไป แต่ก็ยังมีความสนใจโดยเฉพาะในพื้นที่บ้านบ่อนนท์ ซึ่งชาวบ้านหลายครอบครัวได้หันมาประกอบอาชีพประมงมากขึ้น และเห็นว่าบ้านบ่อนนท์น่าจะมีการทำกิจกรรมขึ้นเป็นรูปธรรมด้วย เพื่อเป็นตัวเชื่อมทำให้ชาวประมงได้มาร่วมทำกิจกรรมการฟื้นฟูร่วมกัน

หลังจากได้มีการพูดคุยกันแล้วที่ประชุมได้มีข้อสรุปในการทำกิจกรรมของชุมชนดังนี้คือ

1. การจัดทำเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ โดยใช้พื้นที่อ่าวบ่อนนท์ จากหัวแหลมหน้ากระถึงแหลมบ่อนนท์ ขนาดกว้าง 400 เมตร ยาว 1,000 เมตร เนื้อที่ประมาณ 70 ไร่ โดยมีข้อบังคับดังนี้คือ

- 1.1 ห้ามทำการประมงทุกชนิด ยกเว้นการเลี้ยงปลากระพงในกระชังเท่านั้น
- 1.2 ห้ามทำการประมงตลอดไป

การจัดทำเขต

- เตรียมอุปกรณ์และช่วยกันทำช่วงเดือนมกราคม 2546
 - ทำพิธีเปิดป้ายเขตอนุรักษ์พร้อมปล่อยกุ้งในวันกัตติญของปี 2546
2. การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ต้องมีการประสานเพื่อนำพันธุ์กุ้ง, ปลา มาปล่อยในเขตฯ ทุกปี อย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง โดยเฉพาะพันธุ์กุ้งก้ามกราม, กุ้งกุลาดำ, ปลากระพง และปลากด
 3. การปลูกป่าชายเลน เพื่อให้เป็นที่หลบซ่อนตัวของพันธุ์สัตว์น้ำ ที่ประชุมเห็นว่าการปลูกป่าชายเลนมีความจำเป็นยิ่ง ได้เสนอให้มีการประสานกับป่าไม้เขต โดยพันธุ์พืชที่ต้องการคือ พันธุ์ต้นจาก จำนวน 1,000 ต้น สำหรับต้นโกงกางชาวบ้านจะหา มาปลูกเอง โดยหาพันธุ์ในพื้นที่เพราะจะทนทานแข็งแรงกว่าโกงกางจากที่อื่น ช่วงที่เหมาะสมคือช่วงเดือนเมษายน

รายชื่อประมงอาสา

รายชื่อประมงอาสา ที่ประชุมได้เลือกประมงอาสาขึ้นเป็นตัวแทนในการดูแลเขตอนุรักษ์
ดังนี้ คือ

1. ผญ.ประติษฐ์ ศรีสุวรรณ	ประธาน
2. นายสมพร ทองประสม	กรรมการ
3. นายบุญทัน พรหมมา	กรรมการ
4. นายประเสริฐ ศรีสุวรรณ	กรรมการ
5. นายบุญ แก้วมณี	กรรมการ
6. นายสมนึก แก้วมณี	กรรมการ
7. นายถาวร คุ่มหลู	กรรมการ
8. นายวินิจ คงศิริ	กรรมการ

คณิศรา ศรีประสม (บันทึก)

สรุปการประชุมการจัดทำแผนชุมชนบ้านปากพล
โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้ : กรณีลุ่มน้ำทะเลสาบ
วันที่ 15 พฤศจิกายน 2545 เวลา 10.00 น. – 15.00 น.
ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์บ้านปากพล

เริ่มประชุม 10.00 น.

วาระการประชุม

1. รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ผ่านมา เมื่อ 22 ตุลาคม 2545 ณ วัดปากพล โดยการประชุมในครั้งนั้นมีชาวบ้านในพื้นที่ซึ่งประกอบอาชีพประมงเข้าร่วมประชุมจำนวน 65 คน และมีข้อสรุปว่า บ้านปากพลซึ่งเป็นพื้นที่ที่ริมทะเลสาบ กอปรกับชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง ควรจะมีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทะเลสาบโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยทำเป็นเขตอนุรักษ์พืชพันธุ์สัตว์น้ำ เพื่อเป็นที่วางไข่และเป็นที่พักพิงสัตว์ปลาและเพื่อความอุดมสมบูรณ์ของทะเลสาบในอนาคต ซึ่งจะต้องจัดเวทีสรุปความคิดเห็นและกำหนดเขตพื้นที่ รวมถึงผู้ดูแลรับผิดชอบอีกครั้งในวันที่ 15 ธันวาคม 2545
2. ผู้ดูแลและรับผิดชอบ ที่ประชุมได้มีมติร่วมกันว่า เพื่อให้คนในชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลเขตอนุรักษ์ จึงเห็นควรให้มีการคัดเลือกจากตัวแทนชาวบ้านในพื้นที่ ซึ่งประกอบอาชีพประมงเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ โดยคัดเลือกในลักษณะของการอาสาสมัครช่วยในการดูแลรักษา ซึ่งจะมีการคัดเลือกในการประชุมครั้งต่อไป

3. ทิศทางการดำเนินงาน

ที่ประชุมได้มีมติร่วมกันว่า เมื่อมีการกำหนดเป็นแนวเขตชัดเจนแล้ว ควรจะมีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำลงในเขตอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และให้เป็นพันธุ์สัตว์น้ำที่เหมาะสมกับสภาพน้ำและพื้นที่ด้วย โดยตัวแทนเขตจะประสานกับทางสถานีเพาะเลี้ยงในโอกาสต่อไป

สรุปการประชุมครั้งนี้ เป็นการประชุมเพื่อวิเคราะห์ชุมชนในด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อชุมชน โดยเฉพาะด้านการประกอบอาชีพประมงซึ่งถือได้ว่าเป็นการส่วนใหญ่ของชุมชน และมีแนวโน้มว่าอนาคตจะมีการหันมาประกอบอาชีพประมงมากขึ้น เพราะปัญหาเศรษฐกิจ

เบญจวรรณ เพ็งหนู (บันทึกการประชุม)

สรุปการประชุมสมัชชาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบสงขลา
โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้ : กรณีคู่ม่าน้ำทะเลสาบ
วันที่ 13 - 14 ธันวาคม 2545
ณ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ ต.คูบุด อ.สทิงพระ จ.สงขลา

วาระการประชุม

1. สรุปผลการดำเนินงาน 3 เดือนของชมรมฯ
2. สถานการณ์
3. งานสมัชชา

วาระที่ 1 สรุปผลการดำเนินงาน 3 เดือนของชมรมฯ

ชมรมชาวประมงรักษ์ทะเลน้อย

- เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ ได้มีการปรับปรุงใหม่ โดยได้งบประมาณสนับสนุนจาก อบต. มาทำหลักเขตและป้าย มีการออกตระเวนตรวจเขตทุกคน คั่นละ 3 คน
- ทูตหมุนเวียนของกลุ่มร้านค้า ได้ส่งคืนสมัชชาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้แล้ว 1 งวด สำหรับปัญหาที่ผ่านมา มีปัญหาล้างเล็กน้อยคือสมาชิกบางคนขาดส่ง
- เรื่องการขุดลอกทะเลน้อย ได้มีการประชุมเรื่องขุดลอกที่เขตห้ามล่าฯ โดยมีหลายหน่วยงานเข้าร่วม เมื่อ 27 พ.ย. 45 โดยมีแนวทางที่จะนำดินที่ขุดมาทำดั่งเทียมแล้วปลูกต้นไม้ประมาณ 5 ล้านตัว รูปแบบการขุดยังไม่มีข้อสรุปชัดเจน เพียงแต่มีการนำเสนอรูปแบบการขุดหลายรูปแบบ
- เรื่องถนนสายทะเลน้อย-หัวป่า ต้องยกระดับ หากการที่จะทำใหม่ไม่ยกระดับจะทำให้การไหลเวียนของน้ำทะเลน้อยช้าลงมาก และจะส่งผลกระทบต่อการทำประมงแน่นอน
- ร้านค้าสหกรณ์ ได้ตั้งมาแล้วปีครึ่ง โดยกลุ่มออมทรัพย์ลงทุน 10,000 บาท สมาชิกหุ้น 20,000 บาท และได้งบจากสมัชชาพันธ์ภาคฯ 70,000 บาท ได้ปันผลไปแล้ว 1 ครั้ง

ชมรมชาวประมงเขายักษ์สนนางแก้ว

- ได้มีการขยายเขตอนุรักษ์จากบ้านแหลมจองถนนไปยังหมู่บ้านใกล้เคียงเช่น บ้านปากพล, บ้านพัคทอง, บ้านควนเค็รียง

วาระที่ 2 สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

1. เรื่องคลองโท หรือคอคอดกระเดิม มีความคืบหน้าว่า ขณะนี้มีแนวที่กำลังเป็นแนวที่เหมาะสมที่สุด คือ ระหว่างจังหวัดตรังและปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช โดยจะผ่านพยุหะนครเครื่อง ความยาว 130 กม. กว้าง 2 กม. ลึก 30 เมตร โดยมีสถาบันราชมนฑล จ.นครศรีธรรมราชเป็นผู้ศึกษาไว้ใช้เวลา 5 เดือน ซึ่งเรื่องคลองโทนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ทางสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบจะต้องให้ความสนใจ
2. เรื่องการขุดลอก เป็นประเด็นที่ทางสมาพันธ์จะต้องติดตามความคืบหน้า ซึ่งเป็นเรื่องที่ทางสมาพันธ์ได้เคยเสนอให้ทางราชการได้แก้ปัญหาคความตื้นเขินโดยการขุดลอก มาจนปัจจุบันทางรัฐบาลได้กำหนดให้มีการขุดลอกเฉพาะทะเลสาบตอนล่าง ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของสมาพันธ์ฯ ที่ต้องการให้มีการขุดทั้ง 3 ตอน โดยขุดเป็นช่วงๆ จึงมีข้อสรุปว่าสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบจะทำหนังสือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการอีกครั้งหนึ่ง

โดยมีข้อเสนอ คือ

- ทะเลสาบตอนล่าง เสนอให้ขุดจากร่องน้ำปากอ่าว-ปากกร
- ทะเลสาบตอนกลาง เสนอให้ขุดลอกบริเวณเกาะแก่ง-คลองปากพะยูน และจากท่าคุระ-เกาะนางคำ(ร่องตวัน)
- ทะเลน้อย มีโครงการขุดลอกอยู่แล้ว
- รูปแบบการขุดให้ขุดกว้าง 200 เมตร ลึก 2 เมตร

วาระที่ 3 สรุปงานสมาพันธ์

1. การอบรมผู้นำสมาพันธ์ฯ ที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย เมื่อ 24-25 สิงหาคม 2545 ที่ผ่านมามีการเรียกร้องให้มีการอบรมแบบนี้อีก เพราะทำให้ได้มีการฝึกฝนทำให้กล้าแสดงออกมากขึ้น
2. การฝึกอบรมอาชีพเสริมของชมรมชาวประมงอำเภอสตงิ่งพระที่ทักษิณโอศก จ.ตรังได้มีแม่บ้านเข้าร่วมจำนวนมาก ขณะนี้ได้เริ่มที่จะทำกิจกรรมที่ได้อบรมมาแล้วแต่ยังไม่ได้นำออกมาวางขาย
3. การดำเนินงานของโครงการสิทธิชุมชนศึกษากรณีลุ่มทะเลสาบ มีความคืบหน้าในการทำงานระดับพื้นที่คือ มีการประชุมในพื้นที่ทะเลน้อย 2 ครั้ง โดยได้วิเคราะห์ชุมชนและวางแผนการทำงาน
 - ได้ขยายกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์ไปยังบ้านโคกแค
 - การดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนได้ทำ 2 กิจกรรมคือ ตั้งเป็นร้านค้าชุมชน และเครื่องมือประมง

- การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ต่อกรณีปัญหาหนี้ที่มีปัญหา เมื่อสมาชิกขาดส่งเงินภายใน 3 เดือน ทางกลุ่มจะติดตามทวงหนี้ โดยมีฝ่ายติดตามหนี้เดินทางไปหาหน้าที่ซึ่งผ่านมาได้ผลดี
- การทำงานของประมงอาสา ได้ออกตรวจร่วมกับตำรวจซึ่งได้ผลดีกว่าที่ประมงอาสาออกฝ่ายเดียว โดยที่ผู้กระทำผิดในเขตฯ จะไม่ได้เถียง ซึ่งผู้กระทำผิดที่ลักลอบทำประมงในเขตส่วนมากจะเป็นคนนอกพื้นที่

ชาวประมงทะเลสาบสงขลาตอนล่าง

- กองทุนหมุนเวียนที่บ้านบางโหนด ได้มีการส่งคืนสมาชิกภาคฯ แล้วเป็นงวดที่ 1 และได้มีการปันผลแก่สมาชิกกลุ่มแล้ว 1 ครั้ง ที่ผ่านมามีปัญหาอะไร เพียงแต่มีผู้ที่ต้องการจะเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มใหม่ แต่กลุ่มยังไม่ได้มีการประชุมในเรื่องนี้
- ร้านขายข้าวสาร สืบเนื่องจากคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ได้มีแนวคิดที่จะตั้งร้านค้าเพื่อขายข้าวสารในชุมชน เพราะทุกบ้านปัจจุบันไม่ได้ทำนาแล้ว จึงร่วมกับสมาชิก 49 คน ร่วมกันระดมทุนและขายข้าวสารแล้ว 3 เดือน มีการปันผลแล้ว 1 ครั้ง
- ปัญหาเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมายคือ เรืออวนรุนยังคงมีอยู่ ที่ผ่านมามีทางชมรมฯ ได้ประสานกับหน่วยตรวจการประมง, ตำรวจน้ำ, ประมงจังหวัดแล้ว โดยได้ประชุมร่วมกับหลายครั้ง แต่ปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไข และปัจจุบันกลับมีเครื่องมือชนิดใหม่ขึ้นอีก คือ เรืออวนลากข้าง ซึ่งเพิ่งเกิดขึ้นมาประมาณ 5 ลำ
- ปัญหาน้ำเสีย ยังคงเป็นปัญหาหลักของทะเลสาบสงขลาตอนล่าง

ชมรมชาวประมงอำเภอสทิงพระ

- มีการปล่อยกุ้ง, ปลา ในเขตนุรักษ์บ้านคูขุด ประมาณ 1.5 ล้านตัว
- ได้มีการปลูกป่าชายเลนบริเวณเขตก้างลำฯ ร่วมกันป่าไม้เขตจังหวัดสงขลา
- เขตนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำได้มีการขยายเขต ระหว่าง ม.3 - ม.6 สำหรับการออกตรวจภายในเขตคูขุด ได้มีการจับกุมผู้กระทำผิด 6 ลำ และมีการเสียค่าปรับ
- การขยายพื้นที่ของชมรมฯ ได้มีการขยายไปยังบ้านระฆัง ม.1 ต.ท่าหิน ซึ่งได้มีการประชุมร่วมกับชาวบ้าน และมีแนวทางที่จะฟื้นฟูเขตนุรักษ์ขึ้นมาใหม่ของชุมชน และต้องอาศัยความเป็นเครือญาติเพื่อประสานกับชาวนาอำเภอสทิงพระในการทำงานในโอกาสต่อไป

สำหรับชมรมชาวประมงเขาชัยสน-บางแก้ว ได้เลือกเอาพื้นที่บ้านปากพล เป็นพื้นที่เป้าหมาย ได้กำหนดที่จะทำแผนงานร่วมกับชุมชนต่อไป ในพื้นที่ชมรมอำเภอปากพะยูน ได้เลือกโครงการสิทธิชุมชนศึกษามากได้กรณีผู้บุกรุกทะเลสาบ

พื้นที่บ้านปอนน่เป็นพื้นที่ขยายของชมรมได้ร่วมประชุมและวางแผนการดำเนินกิจกรรมแล้ว 2 ครั้ง

สำหรับชมรมทะเลสาบสงขลาตอนล่าง ได้เลือกบ้านท่าเมรุ เป็นพื้นที่เป้าหมาย และชมรมสตึงพระได้มีการประสานและประชุมกับชาวประมงบ้านระงัง ต.ท่าหิน โดยใช้เวทีของวันศุกร์หลังการละเมียด ซึ่งมีข้อสรุปว่าบ้านระงังให้เป็นพื้นที่ประสานงานร่วมของชมรมฯ ไม่ได้เลือกเป็นพื้นที่เป้าหมายของโครงการสิทธิชุมชนศึกษา เพราะสภาพภูมิประเทศอยู่บริเวณเดียวกับบ้านปอนน่ ต.เกาะนางคำ ของพัทลุง

คณิตา ศรีประสม (บันทึก)

สรุปการประชุมสมัชชาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบสงขลา
โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้: กรณีลุ่มน้ำทะเลสาบ

วันที่ 15 มกราคม 2546

ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์บ้านปากพล

วาระการประชุม

1. แนวคิดการจัดทำเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ
2. ผู้ดูแลรับผิดชอบ โครงสร้างของกลุ่ม
3. แผนการดำเนินงาน

วาระที่ 1 แนวคิดการจัดทำเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ

เนื่องจากบ้านปากพล เป็นหมู่บ้านที่อยู่ติดกับทะเลสาบ ชาวบ้านส่วนใหญ่ร้อยละ 90 ประกอบอาชีพประมงเป็นอาชีพหลัก ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้ประสบกับปัญหาการลดลงของสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นปัญหาที่เหมือนๆ กับชาวประมงในหลายพื้นที่รอบทะเลสาบ จนกระทั่งในบางพื้นที่ชาวประมงได้ร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการฟื้นฟูทะเลสาบเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปก่อน โดยที่ผ่านมามีในชุมชนที่สามารถรวมตัวกันได้ ได้คิดรูปแบบการทำเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำขึ้น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดและช่วยกันดูแลรักษา และได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ชาวประมงไม่ต้องใช้เครื่องมือประมงเป็นจำนวนมากเหมือนดังแต่ก่อน ดังนั้นบ้านปากพลจึงมีความคิดว่าจะยึดแนวทางดังกล่าวและทำกิจกรรมให้เห็นเป็นรูปธรรมโดยที่ผ่านมามีการประชุมกลุ่มย่อยมาแล้ว 3-4 ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจและหาความร่วมมือจากชาวประมงในชุมชน

มติจากที่ประชุมได้ตกลงให้บ้านปากพล กำหนดทำแผนฟื้นฟูทะเลหน้าบ้านโดยการเป็นเขตทดลองอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ โดยมีพื้นที่จำนวน 350 ไร่ ความกว้างจากคลองเขินถึงคลองปากพล ประมาณ 300 เมตร ความยาว 2,000 เมตร

กฎระเบียบ ห้ามวางไซกุ้งนา และรุนแนต ในพื้นที่เขตอนุรักษ์

วาระที่ 2 ผู้ดูแลรับผิดชอบ, โครงสร้างของกลุ่ม

ที่ประชุมได้เลือกตัวแทนของหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการดูแลเขตอนุรักษ์จำนวน 9 คนคือ

1. นายสมใจ แก้วหนู	ประธาน
2. นายสุชาติ มะเคือ	รองประธาน
3. นายน้อย แก่นแท่น	เลขาฯ
4. นายบี เอียตยวง	กรรมการ

โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้-กรณีลุ่มน้ำทะเลสาบ

D:S2-การประชุมการจัดทำแผนชุมชนบ้านปากพล 15 ม.ค.46

26/2/03

5. นายณรงค์ มุสิกวงศ์	กรรมการ
6. นางคลีว ศิลปสอน	กรรมการ
7. นางเอี้ยต เปาะทอง	กรรมการ
8. นางคล่อง อินทรสมบัติ	กรรมการ
9. นางณี ไภยจินดา	กรรมการ
- ที่ปรึกษา
1. นายจรรยา จินนุ้ย
 2. สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง
 3. โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้

วาระที่ 3 แผนการดำเนินงาน

ที่ประชุมได้กำหนดแผนการดำเนินงานดังนี้ คือ

1. คณะกรรมการดูแลเขตฯ ต้องเข้าร่วมประชุมชมรมชาวประมงฯ ทุกวันที่ 27 ของทุกเดือน ณ ที่ทำการชมรมชาวประมงอำเภอเขาชัยสน-บางแก้ว เพื่อปรึกษาหารือและจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม
2. กำหนดให้มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ปีละ 2 ครั้ง
3. จัดทำแนวเขตอนุรักษ์ฯ ร่วมกัน

เบญจวรรณ เพ็งหนู (บันทึกการประชุม)

สรุปการประชุมกลุ่มชาวประมงอำเภอสติงพระ
โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้: กรณีลุ่มน้ำทะเลสาบ

วันที่ 13 มกราคม 2546

ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์บ้านคูซุด

วาระการประชุม

1. เรื่องแจ้งเพื่อทราบการประชุมเวทีต่างๆ
2. สรุปผลการดำเนินงานช่วงที่ผ่านมา
3. สรุปความคืบหน้าสถานการณ์และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้อง

วาระที่ 1 เรื่องแจ้งเพื่อทราบ

1. การประชุมเวทีการจัดการทรัพยากรทางทะเลที่กรุงเทพฯ วันที่ 21-22 ม.ค. 46 ขอให้ทางสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบได้ส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุมเพื่อนำเสนอข้อมูลสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขของกลุ่มทะเลสาบ
2. การประชุมสมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ ที่ลานหอยเสียบ อ.จะนะ จ.สงขลา วันที่ 25-27 มกราคม 2546 นี้ เพื่อเยี่ยมเยียนให้กำลังใจแก่พี่น้องที่ประสบปัญหาจากโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ และจะได้สรุปวางแผนงานของสมาพันธ์ภาคฯ
3. การจัดเวที "รัฐธรรมนูญ ผลกระทบต่อประชาชน" ที่หาดใหญ่ วันที่ 6 ก.พ. 46 ได้เชิญผู้สนใจเข้าร่วมการสัมมนาโดยขอให้มีตัวแทนจากสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบเข้าร่วมด้วย

วาระที่ 2 สรุปการดำเนินกิจกรรม

1. เรื่องเขตอนุรักษ์ ช่วงที่ผ่านมามีการลักลอบทำประมงในเขตอนุรักษ์กันมาก ทั้งนี้คาดว่ามีสาเหตุจากในเขตฯ มีความอุดมสมบูรณ์จากการปล่อยพันธุ์กุ้งหลายครั้ง
คุณนิทัศน์ แก้วศรี ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าช่วงตั้งแต่เดือนนี้เป็นต้นไป หากมีการลักลอบทำประมงในเขตฯ อีก ขอให้แจ้งไปที่หน่วยเรือตรวจประมงได้เลย เพราะมีงบประมาณในการออกตรวจตราและจับกุมแล้ว
2. - กลุ่มออมทรัพย์ จะเปิดรับสมัครใหม่ เป็นเวลา 3 เดือน คือ ม.ค. - มี.ค.
- กองทุนหมุนเวียน สามารถกู้ได้อีกหลัง เมษายน 2546 เพราะช่วงนี้ต้องเตรียมเงินไว้สำหรับคืนแก่กองทุนของสมาพันธ์ภาคฯ
- กลุ่มแม่บ้าน บ้านคูซุด ที่ผ่านมามีการทำผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน เช่น ยาสระผม น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม โดยได้ขายภายในหมู่บ้านเป็นที่นิยมใช้ได้ดี แต่ยังไม่ได้นำมาวางขายที่ร้านค้าของเขตห้ามล่าฯ

โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้-กรณีลุ่มน้ำทะเลสาบ

D:S2-การประชุมกลุ่มชาวประมงอำเภอสติงพระ 13 ม.ค.46

26/2/03

- กลุ่มแม่บ้าน บ้านคลองรี มีการขยายเครือข่ายการเย็บผ้าไป 13 กลุ่ม แถบอำเภอ ระโนด, สทิงพระ และอำเภอจะนะ โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก กองทุนเพื่อสังคมและ พอช,

4. กลุ่มเยาวชน บ้านคลองรี ทำกิจกรรมเลี้ยงไก่ ที่ผ่านมามีทุนหมุนเวียนของกลุ่ม เพิ่มขึ้น มีการขายลูกไก่ตลอด

วาระที่ 3 ความคืบหน้าสถานการณ์และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้อง

1. ความคืบหน้าเรื่องคลองไทย (คอคอดกระเดิม)

หลังจากที่คณะรัฐมนตรี ได้มีการประชุมเมื่อเดือนธันวาคม 2545 ได้มีข้อสรุปว่า กรณี คอคอดกระ หรือคลองไทย ให้ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นผู้รับผิดชอบ ขณะนี้หลังจากที่ได้รับ สนับสนุนการศึกษาความเป็นไปได้ จากบริษัทฮ่องกง โดยมีการลงทุนร่วมระหว่างสิงคโปร์และ ฮ่องกง จำนวน 2,200 ล้านดอลลาร์ และมีการเลือกเส้นทางที่เหมาะสมที่สุด คือ เส้น 9A โดยเริ่มจาก จังหวัดตรัง 50% พื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช 40% และพื้นที่จังหวัดพัทลุง 10% ไปออกบ้าน ปอตรู อ.ระโนด การเลือกเส้นทางดังกล่าว เนื่องจากเป็นเส้นทางที่มีชุมชนอาศัยอยู่น้อย

การขุดคลองไทย มีความกว้าง 2 เส้นสี่ๆ ละ 2 กิโลเมตร ความลึก 30 เมตร มีเกาะ กลางขนาด 1 กม. กับพื้นที่รวม 5 แสนไร่ ในบริเวณพื้นที่ริมคลองจะเป็นโรงงานอุตสาหกรรม และมีสถาบันการศึกษา ล่าสุดขณะนี้ ทางบริษัทที่ศึกษาได้ว่าจ้างให้สถาบันราชมนฑลตรังลงพื้นที่เก็บข้อมูลที่คลองผ่าน

ในส่วนในพื้นที่ลุ่มทะเลสาบ คลองไทยจะผ่านพยุควนเคร็งทั้งหมด ซึ่งคาดว่าจะจะมี ผลกระทบต่อคนลุ่มทะเลสาบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะการใช้น้ำจืดจากทะเลสาบและ ความพยายามที่จะสร้างเขื่อนกั้นทะเลสาบก็จะต้องเกิดขึ้นอีก

2. ความคืบหน้าเรื่องแผนพัฒนาทะเลสาบ

จากการประชุมของนายกฯ ทักษิณ ที่ศาลากลาง จังหวัดสงขลา เมื่อ 30 ต.ค. 2545 เพื่อฟื้นฟูทะเลสาบอันเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการหาเสียงของรัฐบาล ได้มีความคืบหน้าเพื่อตั้ง คณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบ โดยมีพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกฯ เป็นประธาน มี หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งภาคประชาชนและนักวิชาการรวม 31 คน ในส่วนของกลุ่ม ชาวประมงได้มีการเสนอคุณนิทัศน์ แก้วศรี ประธานสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบ เข้าเป็น กรรมการด้วย

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบ

1. เสนอแนวนโยบายและทิศทางการอนุรักษ์ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชน
2. กำหนดกรอบและอนุมัติแผนงาน/โครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบ

3. กำกับ ตรวจสอบ และติดตามประเมินผลโครงการ
4. มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการพัฒนาผู้นำทะเลสาบมอบหมาย
5. พัฒนาผู้นำทะเลสาบตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ปิดประชุม เวลา 13.00 น.

คณิตา ศรีประสม (บันทึก)

ภาคผนวก 3

รายงานการดำเนินงาน 6 เดือน (สิงหาคม – มกราคม 2546)

โครงการสิทธิชุมชนศึกษา ภาคใต้
กรณี ลุ่มน้ำปากพนัง

ตามที่โครงการสิทธิชุมชนศึกษา ซึ่งได้รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้ดำเนินงานมาตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2545 บัดนี้ ทางภาคใต้ (กรณีลุ่มน้ำปากพนัง) ขอรายงาน กิจกรรมที่ได้ดำเนินการผ่านมาเป็นเวลา 6 เดือน ดังนี้

1. การรายงานกิจกรรมภาคใต้ กรณีลุ่มน้ำปากพนัง

1.1 การจัดประชุมคณะทำงาน

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม	หมายเหตุ
26 ส.ค. 45	สรุปการประชุมเพื่อจัดทำแผนการดำเนินงาน โครงการสิทธิชุมชนศึกษา : กรณีลุ่มน้ำ ปากพนัง ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ ณ อาคารร่วมใจหมู่ ๕ ต.ชนาบานาค	ภาคผนวก3 (รายงานปากพนัง ส.ค. – ต.ค.45 (2))

1.2 การจัดประชุมเวทีระดมปัญหาและสาเหตุในชุมชน (เวทีชุมชน)

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม	หมายเหตุ
26 ก.ย. 45	สรุปเวทีประชุมระดมข้อมูล ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ ตำบลบ้านเนิน และตำบลเลือ้ง อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช ณ วัดบ้านเนิน ต.บ้านเนิน อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช	ภาคผนวก3 (รายงานปากพนัง ส.ค. – ต.ค.45 (1))
28 ก.ย. 45	สรุปเวทีประชุมระดมข้อมูล ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ ตำบลท่าชอม และตำบลเกาะเพชร อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช ณ วัดบ้านด่าน อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช	ภาคผนวก3 (รายงานปากพนัง ส.ค.-ต.ค.45 (1))
11 ต.ค. 45	สรุปเวทีประชุมระดมข้อมูล ครั้งที่ ๓/๒๕๔๕ ต.รามแก้ว อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช ณ สถานีอนามัยตำบลรามแก้ว อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช	ภาคผนวก3 (รายงานปากพนัง ส.ค.-ต.ค.45 (1))

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม	หมายเหตุ
15 ต.ค. 45	สรุปเวทีประชุมระดมข้อมูล ครั้งที่ ๔/๒๕๔๕ ตำบลไสหมาก และ ต.เข็ญใหญ่ อ.เข็ญใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช ณ ที่ทำการ อบต.ไสหมาก อ.เข็ญใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช	ภาคผนวก3 (รายงานปากพนัง ส.ค.-ต.ค.45 (1))
10 พ.ย. 45	สรุปเวทีประชุมระดมข้อมูล ครั้งที่ ๕/๒๕๔๕ ต.บ้านใหม่ และ ต.ทุ่งอ้อ อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช ณ ศาลาอเนกประสงค์บ้านบางซอ ต.ทุ่งอ้อ อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช	ภาคผนวก3 (รายงานปากพนัง ส.ค.-ต.ค.45 (1))

1.3 รายงานประมวลความคิดเห็นจากการติดตามงาน 6 เดือน

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม	หมายเหตุ
ส.ค.45 - ม.ค. 46	รายงานประมวลความคิดเห็นรวมภาคใต้ ครั้งที่ 2/2546	รายงานประมวลความคิดเห็นจากการติดตามงาน 6 เดือน S3

1.4 ชุดข้อมูลพื้นฐานสำรวจทางกายภาพ ระยะที่ 2

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม	หมายเหตุ
ส.ค.45-ม.ค.46	ชุดข้อมูลพื้นฐาน ครั้งที่ 2/2546	1. ส่วนที่ ๑ รายงานข้อมูล 6 เดือนแรก ที่ศูนย์ปากพนัง 2. ส่วนที่ ๒ รายงานข้อมูล 6 เดือนแรก ศูนย์ปากพนัง 3. ส่วนที่ ๓ รายงานข้อมูล 6 เดือนแรก ศูนย์ปากพนัง 4. ส่วนที่ ๔ รายงานข้อมูล 6 เดือนแรก ศูนย์ปากพนัง 5. ส่วนที่ ๕ รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมระดมข้อมูล 6 เดือนแรก ศูนย์ปากพนัง

1.5 รายงานการเงิน 6 เดือน

วันเดือนปี

กิจกรรม

หมายเหตุ

ส.ค.-ต.ค. 45

รายละเอียดค่าใช้จ่ายตามหมวดต่างๆ
ครั้งที่ 2/2546

ภาคผนวก 3

รายละเอียดค่าใช้จ่ายตาม
หมวดต่างๆ (ส.ค.- ม.ค.
46)S3

รายงานประมวลความคิดเห็นจากการติดตามงาน 6 เดือน
ครั้งที่ 2/2546
โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคใต้ – กรณีลุ่มน้ำปากพนัง
สิงหาคม 2545 – มกราคม 2546

1. สรุปข้อคิดเห็นและประเมินผลงาน

1. ความคิดเห็นต่อการศึกษา : เห็นภาพรวมทางกายภาพ/วิถีชีวิตของคนลุ่มน้ำชัดเจน
2. ความคิดเห็นต่อการประสานงาน : มีช่องว่างความเข้าใจระหว่าง อ.เสนอ-ทีมประสานงานกลาง-ทีมประสานงานภาค-กรณีศึกษา
3. เสนอให้มีกระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกันในภาค

2. ความสำเร็จของโครงการ

1. ได้ภาพรวมเรื่องทรัพยากร/สภาพปัญหาในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังชัดเจนขึ้น
2. เกิดแกนนำชาวบ้านที่สนใจและเข้าร่วมในกระบวนการประมาณ 10 คน (ในเบื้องต้น)
3. การจัดเวทีระดมข้อมูล สามารถดำเนินการได้ 29 ตำบล กับ 2 เทศบาล ไม่ครอบคลุม 35 เวที/ตำบล เพราะมีข้อจำกัดเรื่องการประสานงานเพื่อจัดเวทีพูดคุย
4. แกนนำชาวบ้านเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาระหว่างกันมากขึ้น

3. ปัญหา อุปสรรค

- การประสานงานกับพื้นที่ : แกนนำไม่ค่อยมีเวลา ทำให้ต้องเลื่อนการประชุมบ่อยครั้ง
- การเดินทางลงพื้นที่ระยะแรก : เพราะไม่มีรถ แต่ระยะหลังดีขึ้นเพราะใช้รถเพื่อน
- ตัวนักวิจัยขาดองค์ความรู้เพื่อช่วยในการแตกคำถาม รวบรวมข้อมูล

4. ข้อเสนอแนะ

- การประสานงานในทีม / ให้มีการประสานงานกันมากขึ้น โดยเฉพาะทีมภาคให้มีกระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกันในภาค

รายงานความก้าวหน้าในการวิจัย
โครงการสิทธิชุมชนศึกษา : กรณีพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง
ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ (สิงหาคม - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๕)

ในที่นี้ แบ่งการนำเสนอเป็น ๒ ส่วนคือ ส่วนของรายงานสรุปการดำเนินกิจกรรม - ข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในภาพรวม และส่วนที่เป็นข้อมูลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมคือบันทึกการประชุมระดมความคิดเห็นจากเวทีต่าง ๆ ดังนี้

ก. รายงานสรุปการดำเนินกิจกรรม-ข้อจำกัด

ตามที่กรมศึกษา ได้กำหนดแผนการทำงานโดยมีกิจกรรมหลักในช่วงไตรมาสแรกได้แก่ การสำรวจข้อมูลทางกายภาพและทรัพยากร และการจัดเวทีประชุมกลุ่มเพื่อระดมปัญหาและสาเหตุ ๓๘ ตำบล ๓ เทศบาล* ใน ๓ อำเภอ นั้น มีการดำเนินการในลักษณะที่ควบคู่กันทั้ง ๒ กิจกรรม ปรากฏผลดังนี้

๑. กิจกรรมการสำรวจข้อมูลทางกายภาพและทรัพยากร

- ๑) รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมจากข้อมูลของแกนนำชาวบ้านที่มีการรวบรวมไว้ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และประสานกับโครงการลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นแผนที่ทางกายภาพของลุ่มน้ำปากพนัง แผนที่การก่อสร้างโครงการ และความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการว่า มีการก่อสร้างโครงการในจุดไหน และส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและการทำมาหากินของชาวบ้านอย่างไร โดยขณะนี้สามารถอยู่ระหว่างการรวบรวมและอ่านเพื่อสังเคราะห์ข้อมูล
- ๒) การตรวจสอบข้อมูลกับแกนนำชาวบ้าน และมีสืบค้นหาแกนนำผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการดำรงอยู่ของทรัพยากร วิถีชีวิต และการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่น เพื่อสัมภาษณ์เจาะลึกและประเมินศักยภาพในการนำ โดยขณะนี้ได้รายชื่อบุคคลที่น่าสนใจแต่ยังไม่สามารถเข้าไปสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลได้อย่างเต็มที่
- ๓) การเข้าพื้นที่จริงด้วยการขั้บรัดดูลักษณะทางกายภาพและการใช้พื้นที่จริงของชาวบ้านในพื้นที่ลุ่มน้ำทั้ง ๓ อำเภอ โดยขณะนี้สามารถดำเนินการได้ในส่วนที่เป็นพื้นที่ด้านตะวันออกของแม่น้ำปากพนัง-คลองหัวไทร จากบ้านปลายทราย อ.ปากพนัง ถึงปาก

* อำเภอหัวไทร มี ๑๑ ตำบล ๑ เทศบาล / อำเภอเชียรใหญ่ มี ๑๐ ตำบล ๑ เทศบาล / อำเภอปากพนัง มี ๑๘ ตำบล ๑ เทศบาล (ข้อมูลเดิมเสนอตามแผนงานโครงการฯ ไว้ว่าทั้ง ๓ อำเภอมี ๓๕ ตำบล ซึ่งได้จากเวทียกร่างโครงการ แต่เมื่อได้มาสำรวจตำบลเทศบาลที่มีอยู่จริงพบว่าทั้ง ๓ อำเภอมีตำบลรวม ๓๘ ตำบลกับอีก ๓ เทศบาล)

ระวะ และบริเวณคลองชะอวดแพรกเมือง ส่วนพื้นที่ระหว่างฝั่งตะวันตกของคลองหัวไทรกับคลองเชียรใหญ่และด้านตะวันตกของแม่น้ำปากพนัง-เชียรใหญ่ นั้น ได้เข้าไปศึกษาในบางพื้นที่ ทั้งนี้เพราะพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง เฉพาะใน ๓ อำเภอ มีขนาดกว้างใหญ่ และจำเป็นต้องใช้เวลามาก

๒. กิจกรรมการจัดเวทีประชุมกลุ่มเพื่อระดมปัญหาและสาเหตุ ๒๔ ตำบล ๓ เทศบาลใน ๓ อำเภอ

หลังจากที่โครงการสิทธิมนุษยชนศึกษา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการ กรณีศึกษา ได้มีการประสานแกนนำชาวบ้านที่อยู่ในกระบวนการพัฒนาโครงการมาประชุมร่วมกันเพื่อทำความเข้าใจในกรอบกิจกรรมที่ได้รับอนุมัติ และมีการจัดทำแผนเพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลในวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ ซึ่งที่ประชุมได้มีการปรับแนวทางในการทำงานให้มีความสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับคือ ให้ตำบลที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันมาอยู่รวมในเวทีเดียวกัน ซึ่งสามารถจัดได้ ๑๕ เวที โดยมีตัวแทนชาวบ้านทำหน้าที่เป็นผู้ประสานเพื่อให้เกิดการประชุม (ตามรายละเอียดในเอกสารสรุปการประชุมเพื่อจัดทำแผนการดำเนินงาน) แต่ด้วยข้อจำกัดในการประสานงาน ประกอบกับมีเทศกาล-งานประเพณีมากในระหว่างเดือนสิบ และเดือนสิบเอ็ด ทำให้การประชุมสามารถดำเนินไปได้อย่างล่าช้า และมีการปรับแผนการทำงานเป็น ๑๕ เวที โดยปัจจุบันสามารถดำเนินการได้ ๘ เวที ครอบคลุม ๑๗ ตำบล ๒ เทศบาล ดังนี้

ลำดับที่	พื้นที่ตำบล/เทศบาล	อำเภอ	วัน-เวลา/สถานที่	ผู้ประสานงาน
๑	ต.บ้านเนิน และ ต.เลือ้ง	เชียรใหญ่	๒๖-๙-๔๕ ณ วัดบ้านเนิน	นายเจริญ มหาราช
๒	ต.ท่าซอม และ ต.เกาะเพชร	หัวไทร	๒๙-๙-๔๕ ณ วัดบ้านดำน	นายประเสริฐ คงสง
๓	ต.รามแก้ว	หัวไทร	๑๑-๑๐-๔๕ สอ.รามแก้ว	นายสุนทร ขาวมาก
๔	ต.ไสหมาก และ ต.เชียรใหญ่	เชียรใหญ่	๑๕-๑๐-๔๕ อบต.ไสหมาก	นายกิตติพงษ์ ยี่มี
๕	ต.หน้าสตน ต.หัวไทร	หัวไทร	๑๗-๑๐-๔๕ ศาลาประชาคม	นายสุนทร ขาวมาก
๖	ต.ปากพนังฝั่งตก และ ต.บ้านใหม่(บางส่วน)	ปากพนัง	๓๐-๑๐-๔๕ รร.วัดนาควารี	นายปรีชา ช่วยจิตต์